PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO PLANU OGÓLNEGO GMINY RUDNIKI

Autorzy: mgr inż. arch. Małgorzata Krupa
mgr inż. Sylwia Krej-Wacowska
Borys Krupa

Rudniki, lipiec 2026 r.

Spis treści

1	**Wprowadzenie**			4
	1.1	Podstawa formalno - prawna opracowania		4
	1.2	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie		4
2	**Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami**			5
	2.1	Cele i zawartość dokumentu		5
	2.2	Powiązania z innymi dokumentami		10
3	**Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy**			40
4	**Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania**			40
5	**Transgraniczne oddziaływanie na środowisko**			40
6	**Streszczenie w języku niespecjalistycznym**			40
7	**Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzaniem planu ogólnego**			41
	7.1	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania		41
	7.2	Położenie geograficzne i rzeźba terenu		42
	7.3	Budowa geologiczna, warunki budowlane		43
	7.4	Surowce mineralne		44
	7.5	Gleby		45
	7.6	Użytkowanie gruntów		46
	7.7	Hydrologia i hydrogeologia		46
	7.8	Zaopatrzenie w wodę		49
	7.9	Warunki klimatyczne		49
	7.10	Szata roślinna		50
	7.11	Fauna		53
	7.12	Formy ochrony przyrody		54
		7.12.1	Obszary Chronionego Krajobrazu	55
		7.12.2	Użytki ekologiczne	56
		7.12.3	Pomniki przyrody	56
	7.13	Powiązania ekologiczne		57
	7.14	Zasoby krajobrazowe		57
8	**Stan zasobów i funkcjonowania środowiska**			58
	8.1	Stan środowiska		58
	8.2	Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń		65
9	**Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu**			66

	ogólnego		
10	**Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu**		67
11	**Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu**		70
12	**Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko**		71
	12.1	Oddziaływanie na ludzi	72
	12.2	Wpływ na zwierzęta i rośliny	74
	12.3	Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną	74
	12.4	Oddziaływanie na wodę	75
	12.5	Oddziaływanie na powietrze	75
	12.6	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	76
	12.7	Oddziaływanie na krajobraz	76
	12.8	Oddziaływanie na klimat	77
	12.9	Oddziaływanie na zasoby naturalne	77
	12.10	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	78
	12.11	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody	78
13	**Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu**		79
	13.1	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	80
14	**Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru**		80
15	**Akty prawne uwzględnione w opracowaniu**		80
16	**Materiały źródłowe**		82

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Rudniki, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr VIII/49/2024 Rady Gminy Rudniki z dnia 22 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Rudniki.

1.1 Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza w myśl art. 46 wyżej wymienionej ustawy stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

- uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
- zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
- bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie

i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.
Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.
Zgodnie z art. 13 i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.
Rada Gminy Rudniki dnia 22 października 2024 r. podjęła uchwałę nr VIII/49/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Rudniki.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 12 stref planistycznych, tj.:

1) SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową wielorodzinną o łącznej powierzchni 60 960,07 m^2.

Wyznaczone w Planie ogólnym gminy strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną obejmują przede wszystkim istniejącą zabudowę.
W celu umożliwienia elastycznego podejścia do kształtowania przestrzeni na etapie sporządzania planów miejscowych lub decyzji o warunkach zabudowy do stref SW wprowadzono pełen katalog profili dodatkowych. Wyjątek stanowią jedynie zasady dotyczące możliwości realizacji w tych strefach obiektów handlu wielkopowierzchniowego.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych nawiązują do otaczającej zabudowy, utrzymują istniejącą wysokość budynku wielorodzinnego zlokalizowanego w tej strefie oraz określają minimalną powierzchnię biologicznie czynną zgodną z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. W związku z powyższym określone gminne standardy urbanistyczne dla tej strefy kontynuują spójną politykę przestrzenną.

2) SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową jednorodzinną o łącznej powierzchni 28 74 509,72 m^2.

Strefy te zostały wyznaczone w granicach:
1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną;

3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna stanowi istotny element w strukturze przestrzennej gminy. Do stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną włączono tereny istniejącej zabudowy oraz tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, pod dalszy rozwój zabudowy jednorodzinnej wskazano tereny położone w granicach OUZ.

Wyznaczając przedmiotową strefę w obszarach uzupełniania zabudowy uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz ustalenia obowiązującego dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rudniki.

3) SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ;

Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową o łącznej powierzchni 5 211 706,86 m^2.

Strefy te zostały wyznaczone w granicach terenów:

1. istniejącej zabudowy zagrodowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Na terenie gminy, znajdują się tereny zabudowy zagrodowej a także w dużej mierze jako pozostałość po dawnym sposobie użytkowania gruntów wsi, zlokalizowane są enklawy istniejącej zabudowy zagrodowej. Tereny te w Planie ogólnym wyznaczono jako strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową. W zakresie profili funkcjonalnych, z uwagi na położenie stref SZ w sąsiedztwie terenów otwartych, często cennych przyrodniczo, z katalogu dopuszczonych profili wyłączono możliwość lokalizacji wielkotowarowej produkcji rolnej oraz biogazowni.

4) SU – STREFA USŁUGOWA;

Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy usługowe o łącznej powierzchni 672 649,62 m^2.

Do strefy usługowej zakwalifikowano zdefiniowane w przestrzeni miasta tereny usługowe, na które składają się usługi zarówno publiczne jak i komercyjne. Grupę usług publicznych reprezentują usługi związane z publiczną nauką i oświatą, kulturą, opieką zdrowotną i społeczną oraz administracją. Poza ww. do stref SU włączono również mniejsze obiekty usługowe funkcjonujące na terenie całego miasta: kościoły, obiekty handlowe, biurowe i inne obiekty usługowe funkcjonujące w ramach osiedli mieszkaniowych.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu

w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

5) SP – STREFA GOSPODARCZA;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy gospodarcze o łącznej powierzchni 1 586 230,39 m^2.
Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy produkcyjno-usługowej, na których zakłada się rozwój funkcji produkcyjnych, w tym odnawialnych źródeł energii, magazynowo-składowych czy też baz transportowych.
W celu umożliwienia elastycznego formułowania zapisów na etapie sporządzania planów miejscowych lub w decyzjach o warunkach zabudowy w strefie gospodarczej ustalono pełen katalog profili dodatkowych.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

6) SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy produkcji rolniczej o łącznej powierzchni 6 902 458,48 m^2.
Strefy produkcji rolniczej wskazano na terenach istniejącej produkcji w gospodarstwach rolnych, wyznaczono je również uwzględniając wnioski złożone w procedurze planistycznej. Ponadto strefy produkcji rolniczej zostały wyznaczone w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej w ramach uzupełnienia istniejących terenów zabudowy oraz w terenach istniejącej zabudowy gospodarczej w gospodarstwach rolnych. Tereny przeznaczone pod strefy produkcji rolniczej mają za zadanie umożliwić rozwój istniejących gospodarstw rolnych i działalności rolniczej. Wyznaczone strefy produkcji rolniczej umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w tym zakresie. Zasięg stref SR został wyznaczony w sąsiedztwie stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w celu zapobiegania fragmentaryzacji zwartych kompleksów rolnych i umożliwienia prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Z uwagi na charakter strefy, określono standardy urbanistyczne, które uwzględnią wymogi technologiczne obiektów budowlanych związanych z produkcją rolniczą. Określone gminne standardy urbanistyczne mogą zostać doprecyzowane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych i wymogów technologicznych. Gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

7) SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy infrastrukturalne o łącznej powierzchni 55 724,30 m^2.
Wyznaczone w Planie ogólnym gminy strefy infrastrukturalne obejmują przede wszystkim tereny, ważnych z punktu widzenia funkcjonowania gminy, elementów infrastruktury technicznej związanej z odprowadzaniem ścieków, dostarczaniem wody, zasilaniem w ciepło i energię elektryczną, gaz oraz zagospodarowaniem odpadów. Strefy te zawierają w sobie tereny, na których zlokalizowane są lub będą obiekty, budowle lub instalacje zawierające się w ww. systemach infrastrukturalnych. W profilach funkcjonalnych dodatkowych ujęto również tereny produkcji i usług mając na uwadze możliwość produkcji energii, w tym z odnawialnych źródeł energii (OZE), i jej magazynowania. W Planie ogólnym zrezygnowano z wyznaczenia stref infrastrukturalnych (SI) dla terenów, gdzie przewiduje się w przyszłości przekształcenia lub stwierdzono, że infrastruktura techniczna może rozwijać się w sposób elastyczny i bazować na terenach infrastruktury technicznej ujętych we wszystkich strefach planistycznych.
Dla terenów SI wskazano pełen katalog profili funkcjonalnych dodatkowych.

8) SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy zieleni i rekreacji o łącznej powierzchni 1 294 182,19 m^2.
Strefa zieleni i rekreacji stanowi, obok strefy otwartej, podstawowy element systemu zieleni gminy. Jednym z celów polityki gminy w zakresie ochrony i kształtowania systemu zieleni jest zarówno utrzymanie funkcji przyrodniczych, wzmocnienie odporności gminy na zmiany klimatu, jak również poprawa estetyki i podnoszenie jakości ich walorów oraz dążenie do zwiększenia dostępności mieszkańców do terenów zieleni.

9) SC – STREFA CMENTARZY;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy cmentarzy o łącznej powierzchni 53 517,53 m^2.
Do strefy cmentarzy włączono wszystkie funkcjonujące na terenie gminy czynne cmentarze.
Dla przedmiotowych stref dopuszczono pełen katalog profili dodatkowych, do uszczegółowienia lokalizacji funkcji na etapie sporządzania planu miejscowego.
Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego

wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.
Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego.

10) SO – STREFA OTWARTA;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy otwarte o łącznej powierzchni 81 008 074,30 m^2.
Tereny zakwalifikowane do strefy otwartej stanowią podstawowy element systemu zieleni gminy. Sposób zagospodarowania głównej struktury systemu zieleni jest podporządkowany ochronie wartości i zasobów przyrodniczych. System zieleni, poza niezaprzeczalnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, jako całościowe założenie stanowi również niezwykle cenny element dziedzictwa kulturowego. Głównym celem ochrony systemu zieleni jest zapewnienie właściwego przewietrzania i napowietrzania gminy, retencjonowanie wód, ochrona przyrody, a także zapewnienie atrakcyjnej krajobrazowo i przyrodniczo przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców.
Do strefy SO zaliczono m.in.: obszary cenne przyrodniczo, których szczególne walory przyrodnicze zostały zidentyfikowane w specjalistycznych opracowaniach przyrodniczych, w tym korytarze ekologiczne największych dolin rzecznych, inne tereny zieleni nieurządzonej, tereny leśne i wskazywane do zalesień, przewidziane do zachowania użytki rolne (grunty rolne, sady, łąki, pastwiska, nieużytki, tereny odłogowane), tereny zadrzewione oraz wody powierzchniowe.

11) SK – STREFA KOMUNIKACYJNA;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono strefy komunikacyjne o łącznej powierzchni 617 767,72 m^2.
Strefy komunikacyjne w Planie ogólnym zostały wyznaczone z zastosowaniem dopuszczalnego zakresu strefy, zgodnie z którym do profilu podstawowego strefy komunikacji zalicza się: teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych oraz teren infrastruktury technicznej.
W Planie ogólnym połączono w strefie komunikacyjnej tereny o przeznaczeniach ujętych w profilu podstawowym, dlatego nie wyznaczono podziałów uwzględniających granice pomiędzy poszczególnymi systemami transportowymi.
Szereg obiektów infrastruktury transportowej, w związku z ograniczonym zakresem ustaleń Planu ogólnego, nie zostało włączonych dla stref komunikacyjnych (SK). Dotyczy to głównie terenów komunikacji drogowej: dróg lokalnych i dróg dojazdowych, dróg wewnętrznych, terenów komunikacji pieszo-rowerowej czy parkingów.

12) SG – STREFA GÓRNICTWA;
Na terenie gminy Rudniki wyznaczono dwie strefy górnictwa o łącznej powierzchni 75 220,90 m^2.

2.2 Cele i zawartość dokumentu

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, sporządzając plan ogólny gminy, ma obowiązek

uwzględnienia ustaleń strategii rozwoju województwa zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Uwzględniane są zamierzenia w zakresie ponadlokalnych inwestycji komunalnych i rządowych związanych z zagospodarowaniem terenów.
Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została przyjęte zostały uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012 r. poz. 252). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Zgodnie z tym dokumentem (danymi zawartymi na mapach): Gmina Gorzów Śląski została określona jako teren miejsko-wiejski, o najwyższej przeciętnej wielkości wsi (powyżej 20 wsi na 100 km2, powyżej 250 mieszkańców przeciętnie w jednej wsi). na terenie Gminy nie występują zadania rządowe, wpisane do rejestru programów zadań rządowych służących realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego został przyjęty uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego.
Głównym zadaniem planu jest określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju oraz kierunków i priorytetów kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego w ciągu najbliższych kilkunastu lat, w dostosowaniu do strategicznych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego województwa zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, z równoczesnym uwzględnieniem koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
Na poziomie lokalnym relacje planu zagospodarowania przestrzennego województwa z gminnymi dokumentami planistycznymi obejmują zarówno politykę przestrzenną gminy wyrażoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i planowanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów, ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego są pochodną uwarunkowań przestrzennych występujących na obszarze gminy, celów rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa opolskiego, a także polityki zagospodarowania przestrzennego państwa, zawartej w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
Wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego gminy Rudniki, uwzględniono zasady zagospodarowania oraz uwarunkowania i kierunki rozwoju przestrzennego o znaczeniu ponadlokalnym, ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14.05.2019 r.), w tym:
1. Zasady zagospodarowania:
Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy powinno odbywać się z uwzględnieniem poniższych zasad:
1) zachowania ładu przestrzennego – przejawiające się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej, umożliwiającej uzyskanie harmonijnej całości uwzględniającej w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;
2) racjonalnego kształtowania sieci osadniczej, uwzględniającego potrzeby i możliwości

rozwojowe gminy oraz dążenie do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej, zwartości jednostek osadniczych oraz uzyskania równowagi terenów zabudowanych i terenów zieleni;
3) preferencji intensyfikacji zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową) – oznaczającej intensyfikację procesów inwestycyjnych na terenach już zagospodarowanych i przeciwdziałanie zajmowaniu nowych obszarów pod zabudowę;
4) budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego - polegającej na pielęgnowaniu tradycji kulturowych, dbaniu o materialną spuściznę historyczną, eksponowaniu krajobrazu kulturowego i przyrodniczego i zacieśnieniu więzi społeczności lokalnych;
5) spójności i ciągłości przestrzennej przy wyznaczaniu obszar6w planistycznych i ich strefowaniu - w celu wykorzystania lokalnych i regionalnych potencjałów rozwojowych, przy jednoczesnej minimalizacji sytuacji konfliktowych, polegającej na wskazaniu, poszanowaniu i ochronie obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony) przy wyznaczaniu wielofunkcyjnych obszarów rozwoju;
6) stymulowania rozwoju - społecznego, gospodarczego i przestrzennego, z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych.

W granicach Aglomeracji Opolskiej obszary wiejskie stanowią aż 91,79% jej powierzchni. Sieć osadniczą tego poziomu tworzą 253 sołectwa. Zróżnicowane uwarunkowania fizjograficzne w obrębie obszaru Aglomeracji Opolskiej powodują, że wsie rozmieszczone są nierównomiernie – większa ich gęstość występuje w dolinach rzecznych i na południowy zachód od Opola. Cechą charakterystyczną dla obszaru wiejskiego w ramach AO jest większy stopień koncentracji osadnictwa niż w pozostałych obszarach regionu. Tu sołectwa średnie i duże występują zdecydowanie częściej niż w innych subregionach. Jest to głównie związane z wyższym poziomem uprzemysłowienia tej części województwa, co przekłada się na zmianę funkcji miejscowości wiejskich z rolnej na mieszkaniową, wpływ ma także większa powierzchnia zajęta przez obszary leśne, co dodatkowo wymuszało koncentrację sieci osadniczej.
W wielu jednostkach wiejskich, zwłaszcza w strefie zewnętrznej MOF Opola dominującym typem zabudowy jest zabudowa wiejska, związana z wiodącą funkcją rolniczą obszaru, obejmująca historycznie ukształtowane układy osadnicze, z których wiele zachowało jeszcze swój kształt z okresu założenia. Jej charakterystycznymi elementami jest zabudowa zagrodowa gospodarstw rolnych, ogrodniczych i hodowlanych – usytuowana w sposób zwarty wzdłuż jednej lub kilku dróg, obejmująca budynki i budowle, w tym: budynki mieszkalne jedno- lub dwurodzinne, budynki mieszkalno-inwentarskie, budynki inwentarskie, gospodarcze, garaże, wiaty na sprzęt i maszyny rolnicze, budowle rolnicze, obiekty i urządzenia obsługi rolnictwa oraz ogrody i sady przydomowe z urządzeniami rekreacyjnymi. Charakterystyczną cechą podopolskiej zabudowy zagrodowej jest jej regularny zwarty podział na wydłużone działki, krótszym bokiem przylegające do drogi; budynki kryte dachami dwuspadowymi, najczęściej sytuowanymi szczytowo w stosunku do drogi, tworzące dość regularne pierzeje ulic. Budynki mają zazwyczaj jedną lub dwie kondygnacje, czasem użytkowe poddasze. Często uzupełnieniem zabudowy wiejskiej są obiekty kultu religijnego (kościoły), usług publicznych (świetlice, domy kultury, szkoły), sklepy, obiekty obsługi rolnictwa. Ważnymi elementami większości układów przestrzennych wsi są dominanty w formie wież kościołów, pałaców lub dzwonnic, wskazujące swoim położeniem najważniejsze miejsca wsi. W centrum wsi lub przy rozwidleniu dróg znajduje się często budynek o funkcjach publicznych (szkoła, świetlica, zajazd itp.), o bryle wyróżniającej się

wśród pozostałej zabudowy.
Typowa zabudowa zagrody zorganizowana jest wg schematu lokalizowania zabudowań wzdłuż krawędzi bocznych i tylnej (na planie litery „L" lub „U"). Najpowszechniej występuje długi budynek stojący wzdłuż krawędzi działki., gdzie z przodu znajduje się część mieszkalna, za nią pomieszczenia inwentarskie dochodzące do stodoły ustawionej kalenicowo na końcu zagrody. Ważnym elementem zagrody jest ogród warzywny umieszczany w miarę możliwości z przodu zabudowy, a w przypadku jej braku – z tyłu oraz sad lokalizowany najczęściej za stodołami. Wśród typowej zabudowy zagrodowej występują także folwarki, często połączone z założeniem pałacowo-parkowym, o rozmaitej stylistyce, nienawiązującej do pozostałej zabudowy wiejskiej i pełniące często rolę dominant.
Głównymi problemami rozwojowymi obszarów zabudowy wiejskiej są:

- konieczność godzenia przekształceń funkcjonalnych związanych z malejącym udziałem funkcji produkcji rolniczej,
- degradacja zabudowy – wynikająca m.in. z wieloletnich zaniedbań inwestycyjnych i modernizacyjnych,
- niepełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w szczególności w zakresie gospodarki ściekowej,
- ograniczony dostęp do usług publicznych.

Zasadniczym wyzwaniem dla tych obszarów jest:

- dopuszczenie przekształceń zabudowy rolniczej do nowych funkcji, z zachowaniem charakterystycznych cech układów ruralistycznych oraz wartości architektonicznych obiektów świadczących o bogatym dziedzictwie kulturowym obszaru,
- zahamowanie postępującej degradacji poprzez prowadzenie działań rewitalizacyjnych,
- sukcesywne kanalizowanie obszarów zabudowanych.

Audyt krajobrazowy województwa opolskiego
Marszałek Województwa Opolskiego sporządził Audyt krajobrazowy województwa opolskiego przyjęty Uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r.
Audyt krajobrazowy to nowe narzędzie polityki przestrzennej na obszarze województwa opolskiego, ukierunkowane na ochronę, gospodarowanie i planowanie przestrzeni w aspekcie krajobrazowym.
Audyt identyfikuje, charakteryzuje i ocenia wszystkie krajobrazy województwa wskazując te, które mają dla społeczności najwyższe wartości, dostarczając obiektywnych dowodów ich rzeczywistej wyjątkowości (tzw. krajobrazy priorytetowe). Audyt wskazuje również zagrożenia dla krajobrazów oraz rekomendacje dotyczące ich ochrony i zagospodarowania. Dokument stanowi istotną podstawę do planowania przestrzennego na poziomie wojewódzkim i gminnym, wspierając samorządy terytorialne w podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania przestrzeni. Adresatami audytu są przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji publicznej oraz instytucje zajmujące się ochroną środowiska i planowaniem przestrzennym. Może on być także cennym źródłem informacji dla inwestorów, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców województwa zainteresowanych ochroną krajobrazu.
Podstawę prawną opracowania audytu krajobrazowego stanowi Ustawa o zmianie niektórych

ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (24.04.2015 r.), transponowana do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 38 upzp), a zakres jego tematyki określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 537).
Prace merytoryczne nad sporządzeniem audytu krajobrazowego województwa opolskiego rozpoczęły się na podstawie Uchwały nr 1142/2019 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie przystąpienia do prac nad sporządzeniem projektu Audytu krajobrazowego województwa opolskiego.
Dokument jest opracowaniem pionierskim, sporządzonym po raz pierwszy w historii województwa opolskiego, a jego weryfikacja prowadzona będzie z częstotliwością nie rzadziej niż raz na 20 lat.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez krajobraz priorytetowy należy rozumieć krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania.

Na terenie gminy Rudniki wyznaczono jeden krajobraz priorytetowy: **16-341.26-19.**

Krajobraz – 16-341.26-19
Metryczka krajobrazu

Kod krajobrazu	16-341.26-19
Typ, podtyp krajobrazu	6. Wiejskie 6b. Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
Typ rzeźby terenu	C. Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu	341.26
Nazwa mezoregionu	Obniżenie Krzepickie
Typ krajobrazu naturalnego	1.2.1. - Krajobrazy nizin, peryglacjalne, równinne i faliste 1.2.2. - Krajobrazy nizin, peryglacjalne, pagórkowate
Kod podokręgu geobotanicznego	C.2.1.a C.2.1.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego	Dalachowski Praszecki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej	17 - Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna 26 - Niżowo-wyżynny las jodłowy z grabem i dębem 37 - Uboga buczyna niżowa 45 - Acydofilny środkowoeuropejski las dębowy 5 - Niżowy łęg jesionowo-olszowy 41 - Świetlista dąbrowa, postać niżowa
Kod regionu historyczno-kulturowego	II.A.24
Typ regionu historyczno-kulturowego	Jura Krakowsko-Częstochowska – część północna
Położenie administracyjne	Gmina Rudniki

	Gmina Radłów Gmina Praszka
Data opracowania zidentyfikowanego krajobrazu	14.09.2020

Karta charakterystyki krajobrazu

Cechy analityczne				
Lp.	**Cecha**	**Wskaźnik**	**Wartość**	**Informacje dodatkowe**
Blok 1. Cechy charakterystyczne typologiczne				
1.	A2 - Cenne obiekty przyrodnicze nieuwzględnione w ramach cechy A1	A2a - Pojedyncze obiekty geologiczne i geomorfologiczne	50 ob.	
2.	A6 - Zadrzewienia lub zakrzewienia liniowe	A6a - Gęstość wszystkich liniowych zadrzewień lub zakrzewień (przydrożnych, śródpolnych, nad ciekami) i innych w powierzchni krajobrazu	0,463 km/km^2	
3.	A8 - Pokrycie terenu	A8a - Udział procentowy powierzchni zajętej przez lasy w powierzchni krajobrazu	4,963%	
4.		A8b - Udział procentowy powierzchni zajętej przez grunty orne w powierzchni krajobrazu	80,817%	
5.		A8c - Udział procentowy powierzchni zajętej przez łąki i pastwiska w powierzchni krajobrazu	10,158%	
6.		A8d - Udział procentowy powierzchni zajętej przez sady i plantacje w powierzchni krajobrazu	0,228%	
7.		A8f - Udział procentowy powierzchni zajętej przez obszary zabudowane w powierzchni krajobrazu	2,969%	
8.		A8h - Udział procentowy powierzchni zajętej przez pozostałe formy pokrycia terenu w powierzchni krajobrazu	0,760%	
9.	A10 - Struktura przestrzenna	A10a - Różnorodność powierzchniowa	1,055	
Blok 2. Cechy unikatowe				

Cechy syntetyczne	
Cecha	**Wartość wskaźnika**
Tradycja	
Tożsamość	
Swojskość	
Funkcje podstawowe krajobrazu	4A - funkcja materialno-zaopatrzeniowa - funkcja produkcji rolnej 1A - funkcja schronienia - funkcja osadnicza

Funkcje uzupełniające krajobrazu	

Wyniki porównania z innymi krajobrazami			
Nr	**Cecha**	**Wskaźnik**	**Porównanie ze wszystkimi krajobrazami tego samego podtypu w województwie**
1.	A2 - Cenne obiekty przyrodnicze nieuwzględnione w ramach cechy A1	A2a	wartość wskaźnika jest o 3 odch. std. wyższa niż średnia dla wszystkich krajobrazów podtypu
2.	A6 - Zadrzewienia lub zakrzewienia liniowe	A6a	wartość wskaźnika jest o 1 odch. std. wyższa niż średnia dla wszystkich krajobrazów podtypu
3.	A8 - Pokrycie terenu	A8a	wartość wskaźnika jest równa średniej dla wszystkich krajobrazów podtypu
4.		A8b	wartość wskaźnika jest o 1 odch. std. niższa niż średnia dla wszystkich krajobrazów podtypu
5.		A8c	wartość wskaźnika jest o 1 odch. std. wyższa niż średnia dla wszystkich krajobrazów podtypu
6.		A8d	wartość wskaźnika jest równa średniej dla wszystkich krajobrazów podtypu
7.		A8f	wartość wskaźnika jest równa średniej dla wszystkich krajobrazów podtypu
8.		A8h	wartość wskaźnika jest o 1 odch. std. niższa niż średnia dla wszystkich krajobrazów podtypu
9.	A10 - Struktura przestrzenna	A10a	wartość wskaźnika jest o 1 odch. std. wyższa niż średnia dla wszystkich krajobrazów podtypu

Cechy analityczne - przyrodnicze

Cecha		Wskaźnik		Wartość wskaźnika	Jednostka wskaźnika	Rodzaje obiektów lub informacje dodatkowe	Fakultatywne (F) /Obligatoryjne (O)
Oznaczenie	**Nazwa**	**Oznaczenie**	**Opis wskaźnika**				
A1	Obszary chronione i ochrona gatunkowa	A1a	Udział procentowy całkowitej powierzchni parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) w powierzchni krajobrazu	0	% powierzchni krajobrazu		O
		A1b	Udział procentowy całkowitej powierzchni parków	2,097	% powierzchni krajobrazu	Obszar Chronionego Krajobrazu	O

			krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu (niewchodzących do wskaźnika A1a) w powierzchni krajobrazu			"Załęcze - Polesie"	
		A1c	Liczba typów siedlisk przyrodniczych objętych siecią Natura 2000, z wyłączeniem obszarów specjalnej ochrony ptaków (PLB) w powierzchni krajobrazu	0	liczba		O
		A1d	Udział procentowy całkowitej powierzchni wszystkich obszarów objętych siecią Natura 2000 w powierzchni krajobrazu	0	% powierzchni krajobrazu		O
		A1f	Zagęszczenie na powierzchni krajobrazu: pomników przyrody, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych	0,029	liczba/km^2		O
A2	Cenne obiekty przyrodnicze nieuwzględnione w ramach cechy A1	A2a	Pojedyncze obiekty geologiczne i geomorfologiczne	50	liczba		O
		A2b	Zbiorniki wodne naturalne i sztuczne	1,172	liczba/km^2		O
A3	Typy siedliskowe	A3a	Siedliska lasowe występujące	0,306	% powierzchni krajobrazu		O

	lasu i drzewostanu		w danym krajobrazie				
		A3b	Siedliska borowe występujące w danym krajobrazie	0,269	% powierzchni krajobrazu		O
		A3c	Siedliska łęgowe, olsowe i bagienne występujące w danym krajobrazie	0	% powierzchni krajobrazu		O
A4	Granice z wodami morskimi	A4	Długość brzegu morskiego, w tym długość klifów	0	% powierzchni krajobrazu		O
A5	Korytarze ekologiczne	A5	Udział procentowy obszarów pełniących funkcję korytarzy ekologicznych w skali ogólnopolskiej w powierzchni krajobrazu	0,781	% powierzchni krajobrazu		O
A6	Zadrzewienia lub zakrzewienia liniowe	A6a	Gęstość wszystkich liniowych zadrzewień lub zakrzewień (przydrożnych, śródpolnych, nad ciekami) i innych w powierzchni krajobrazu	0,463	km/km^2		O
A7	Rozczłonkowanie powierzchni	A7a	Gęstość cieków naturalnych w powierzchni krajobrazu	0,394	km/km^2		O
		A7c	Gęstość cieków naturalnych w powierzchni krajobrazu	0	km/km^2		O
A8	Pokrycie terenu	A8a	Udział procentowy powierzchni zajętej przez lasy w powierzchni krajobrazu	4,963	% powierzchni krajobrazu		F
		A8b	Udział procentowy	80,817	% powierzchni krajobrazu		F

			powierzchni Zajętej przez grunty orne w powierzchni krajobrazu				
		A8c	Udział procentowy powierzchni zajętej przez łąki i pastwiska w powierzchni krajobrazu	10,158	% powierzchni krajobrazu		F
		A8d	Udział procentowy powierzchni zajętej przez sady i plantacje w powierzchni krajobrazu	0,228	% powierzchni krajobrazu		F
		A8e	Udział procentowy powierzchni zajętej przez wody powierzchniowe w powierzchni krajobrazu	0,105	% powierzchni krajobrazu		F
		A8f	Udział procentowy powierzchni zajętej przez obszary zabudowane w powierzchni krajobrazu	2,969	% powierzchni krajobrazu		F
		A8g	Udział procentowy powierzchni zajętej przez obszary podmokłe w powierzchni krajobrazu	0,250	% powierzchni krajobrazu		F
		A8h	Udział procentowy powierzchni zajętej przez pozostałe formy pokrycia terenu w powierzchni krajobrazu	0,760	% powierzchni krajobrazu		F
A10	Struktura przestrzenna	A10a	Różnorodność powierzchniowa	1,055	wskaźnik		O

Cechy analityczne - kulturowe

Cecha		Wskaźnik		Wartość wskaźnika	Rodzaje obiektów	liczba ob./liczba całkowita	Fakultatywne (F) /Obligatoryjne (O)
Oznaczenie	Nazwa	Oznaczenie	Opis wskaźnika				
B1	Obiekty archeologiczne	B1a	Grodzisko	0	Pozostałe wyróżniające się obiekty niezaliczone do wskaźników B1a - B1e i ujęte w rejestrach zabytków.	-	O
		B1b	Osada	0			
		B1c	Cmentarzysko	0,007			
		B1d	Stanowisko archeologiczne	0			
		B1e	Pojedynczy kurhan	0			
		B1f	Obiekt archeologiczny o nieustalonej funkcji lub nieprzebadany	0			
B2	Układy ruralistyczne i obiekty zabudowy wiejskiej i podmiejskiej	B2c	Stopień zachowania tradycyjnej zabudowy wiejskiej na działce siedliskowej	0,122	1. Zachowany i cenny cały układ zagrody z budynkiem lub budynkami mieszkalnym(i), inwentarskim(i), składowym(i) i innym(i) gospodarczym(i) o charakterystycznych cechach regionalnych (konstrukcja, forma, detal). 2. Zachowany częściowo układ zagrody z budynkiem lub budynkami mieszkalnym(i), inwentarskim(i), składowym(i) lub innym(i) o charakterystycznych cechach regionalnych (konstrukcja, forma, detal). 3. Budynki mieszkalne, składowe lub	0/17 4/17	O

					gospodarcze niewystępujące w układzie zagrody o charakterystyczny ch cechach regionalnych (konstrukcja, forma, detal).	13/17	
		B2d	Relikty gospodarki folwarczno-dworskiej	0,022	1. Pałace. 2. Dwory. 3. Zabudowania dworskie (stajnie, wozownie, czworaki). 4. Parki podworskie lub przypałacowe z małą architekturą i stawami. 5. Karczmy. 6. Wiejskie place (z reliktami, np.. pręgierze, wiejskie stawy tzw. kaczeńce). 7. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	0/3 1/3 0/3 1/3 1/3 0/3 0/3	O
		B2f	Obiekty związane z wypasem	0	1. Szałasy. 2. Bacówki. 3. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B2j	Inne obiekty zabudowy wiejskiej	0,014	Pozostałe wyróżniające się obiekty zabudowy wiejskiej niezaliczone do wskaźników B2a - B2i.	2/2	F
B4	Obiekty architektury warownej, obronnej i wojskowej	B4a	Ufortyfikowane miasta, grody	0	1. Twierdze, fortece o charakterystycznej architekturze i udziale obiektów inżynierii ziemnej. 2. Ufortyfikowane miasta. 3. Dawne grody. 4. Inne wyróżniające się	-	O

					obiekty w ramach tego wskaźnika.		
		B4b	Inne obiekty inkastelowane	0	1. Inkastelowane klasztory. 2. Obmurowane, obwałowane kościoły. 3. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	F
		B4c	Obiekty w miejscach granicznych, punktach widokowych itp.	0	1. Zamki obronne. 2. Warownie. 3. Strażnice. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B4d	Obwarowania starych miast o rodowodzie średniowiecznym	0	1. Mury miejskie. 2. Fosy. 3. Barbakany. 4. Bramy. 5. Palisady. 6. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B4f	Inne obiekty warowne, obronne i wojskowe	0	Pozostałe wyróżniające się obiekty architektury warownej, obronnej i wojskowej niezaliczone do wskaźników B4a - B4c.	-	O
B6	Obiekty rzemiosła i przemysłu	B6a	Obiekty związane z przetwórstwem drewna i zasobów leśnych	0	1. Smolarnie i potażnie. 2. Mielerze i retorty. 3. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B6b	Obiekty małej hydroenergetyki	0	1. Młyny. 2. Turbiny wodne. 3. Młynówki. 4. Kanały. 5. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B6c	Obiekty dawnego	0	1. Kuźnice. 2. Dymarki.	-	O

			hutnictwa		3. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.		
		B6d	Obiekty rzemiosła włókienniczego	0	1. Tkalnie. 2. Folusze. 3. Garbarnie, farbiarnie. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B6e	Obiekty przemysłu spożywczego	0	1. Browary. 2. Gorzelnie. 3. Cukrownie. 4. Silosy na zboża. 5. Wiatraki drewniane. 6. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B6f	Obiekty przetwórstwa skalnego	0,014	1. Cementownie. 2. Wapienniki. 3. Cegielnie. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	0/2 1/2 1/2 0/2	O
		B6g	Inne obiekty przemysłu i rzemiosła	0	Pozostałe wyróżniające się obiekty rzemiosła i przemysłu niezaliczone do wskaźników B6a-B6f.	-	F
B7	Kompleksy religijne i obiekty kultu	B7a	Obiekty kultu wyznania katolickiego	0	1. Klasztory. 2. Kalwarie. 3. Kościoły. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B7b	Obiekty wyznań innych niż katolickie	0	1. Cerkwie. 2. Meczety. 3. Synagogi. 4. Kościoły ewangelickie. 5. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B7c	Cmentarze	0,007	1. Komunalne. 2. Katolickie.	0/1	O

					3. Żydowskie. 4. Prawosławne. 5. Grekokatolickie. 6. Protestanckie. 7. Muzułmańskie. 8. Menonickie. 9. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	1/1 0/1 0/1 0/1 0/1 0/1 0/1 0/1	
		B7d	Obiekty i skupienia obiektów małej architektury sakralnej	0,029	1. Kaplice i kapliczki. 2. Drogi krzyżowe. 3. Figury świętych. 4. Krzyże przydrożne i wolnostojące. 5. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	4/4 0/4 0/4 0/4 0/4	O
		B7e	Obiekty i miejsca kultu przedchrześcijańskiego i niechrześcijańskiego	0	1. Kamienne kręgi. 2. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika, w szczególności miejsca sobótek, sabatów, dziadów.	-	O
B8	Miejsca martyrologii i pamięci	B8a	Miejsca po rozegranych bitwach i wojnach	0	1. Pola bitew. 2. Miejsca ważnych potyczek i akcji wojennych.	-	O
		B8b	Miejsca masowych straceń	0	1. Obozy masowej zagłady. 2. Miejsca straceń.	-	O
		B8c	Miejsca upamiętnienia	0	1. Cmentarze wojenne. 2. Cmentarze choleryczne i inne epidemiczne. 3. Kopce. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
B9	Obiekty architektury mieszczańskie	B9a	Obiekty i zespoły rezydencjalne	0	1. Zabytkowe kamienice i ich zespoły.	-	O

	j i rezydencjalnej				2. Pałace i dwory. 3. Wille. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.		
		B9b	Osiedla i zabudowania patronackie	0	1. Osiedla o charakterystycznej architekturze. 2. Specyficzne pojedyncze domy (np. domy stalowe) poza osiedlami. 3. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B9c	Obiekty użyteczności publicznej	0	1. Poczty. 2. Banki. 3. Sądy. 4. Szpitale. 5. Teatry, filharmonie. 6. Szkoły. 7. Ratusze. 8. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B9d	Obiekty handlowe	0	1. Kramy. 2. Sukiennice. 3. Jatki. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B9e	Historyczne przestrzenie publiczne	0	1. Rynki i place. 2. Parki miejskie i charakterystyczne skwery. 3. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B9f	Inne obiekty architektury mieszczańskiej i rezydencjalnej	0	Pozostałe wyróżniające się obiekty architektury mieszczańskiej i rezydencjalnej niezaliczone do wskaźników B9a - B9e.	-	F
B10	Historyczne	B10a	Obiekty służące	0,007	1. Dworce	1/1	O

	obiekty infrastruktury komunikacyjnej		funkcji transportowej i podróżnej		kolejowe. 2. Zajezdnie. 3. Mosty, wiadukty. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	0/1 0/1 0/1	
		B10c	Obiekty hydrotechniczne	0	1. Przystanie wodne. 2. Stare stocznie. 3. Historyczne kanały wodne. 4. Akwedukty, jazy, śluzy. 5. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
B11	Obiekty architektury uzdrowiskowej, turystyczno-rekreacyjnej, wypoczynkowej, sportowej, obserwacyjnej i nawigacyjnej	B11a	Obiekty architektury sanatoryjnej	0	1. Sanatoria. 2. Pijalnie wód. 3. Domy zdrojowe. 4. Tężnie. 5. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B11b	Obiekty turystyczne i rekreacyjne	0	1. Amfiteatry. 2. Ogrody botaniczne. 3. Arboreta. 4. Palmiarnie. 5. Promenady. 6. Mola. 7. Deptaki. 8. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	O
		B11c	Obiekty noclegowe, hotelowe i gastronomiczne	0	1. Schroniska turystyczne. 2. Bacówki turystyczne. 3. Hotele o wyróżniającej się architekturze. 4. Inne wyróżniające się obiekty w ramach tego wskaźnika.	-	F
B12	Obiekty chronione	B12a	Obiekty wpisane na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO	0		-	O

		B12b	Formy ochrony zabytków	0	1. Wpis do rejestru zabytków. 2. Uznanie za pomnik historii. 3. Utworzenie parku kulturowego. 4. Ustalenia ochrony w mpzp albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację decyzji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.	-	O

Karta oceny krajobrazu

Kod krajobrazu	16-341.26-19	
Typ krajobrazu	6. Wiejskie	
Podtyp krajobrazu	6b. Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk	
Data oceny	26.10.2021	
Autorzy oceny	Beata Linkiewicz, Zdzisław Stefaniak	
	Stan zachowania lub wykształcenia	**Wskazania do typowania krajobrazu priorytetowego (T (TAK) / N (NIE))**
Cechy analityczne - charakterystyczne typologicznie		
A2a - Pojedyncze obiekty geologiczne i geomorfologiczne	I	T
A6a - Gęstość wszystkich liniowych zadrzewień lub zakrzewień (przydrożnych, śródpolnych, nad ciekami) i innych w powierzchni krajobrazu	I	T
A10a - Różnorodność powierzchniowa	I	T
Cechy analityczne - unikatowe	brak	
Cechy syntetyczne		
Tradycja	III	N

Tożsamość	-	-
Swojskość	-	-
Ocena końcowa	Krajobraz wskazany jako priorytetowy, spełniający kryterium reprezentatywności.	
Walory krajobrazowe ogólne - ocena opisowa		
Walory przyrodnicze	Walory przyrodnicze jednostki ograniczone do obszarów objętych ochroną prawną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu "Załęcze - Polesie" (walory krajobrazowe). W obrębie pozostałych obszarów występują liczne zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przywodne, bogata sieć wodna, zróżnicowane formy użytkowania i pokrycia oraz zróżnicowanie ukształtowania terenu (tereny pagórkowate porozcinane dolinkami rzecznymi).	
Walory kulturowe	Obszar w zdecydowanej większości o wysokich predyspozycjach dla prowadzenia gospodarki rolnej (ponad 90% użytków rolnych). Rozwijająca się od wielu lat kultura rolna doprowadziła do wykształcenia charakterystycznego układu pól uprawnych w postaci małych, na ogół wąskich i długich pól, co w warunkach falistego terenu nadaje im charakterystycznego wyglądu pól wstęgowych. Walory materialne reprezentowane są przez zabytkowy dwór z parkiem podworskim w Cieciułowie, obiekty użyteczności publicznej (szkoła w Brzezinach i karczma w Sternalicach), obiekty infrastruktury komunikacyjnej (stacja kolejowa Młyny) oraz pozostałości obiektów przemysłowych, typowych dla tego obszaru (cegielnia Faustianka i piec wapienniczy w Młynach). Elementem dopełniającym są obiekty małej architektury sakralnej w postaci kapliczek (Sternalice, Strojec, Stary Folwark) oraz cmentarz katolicki w Strojcu.	
Fizjonomia krajobrazu	Typologicznie krajobraz przynależy do krajobrazów przyrodniczo-kulturowych wiejskich z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk. Krajobraz fizjonomicznie zalicza się do krajobrazów pagórkowatych odkrytych z fragmentami krajobrazów rozciętych (linie energetyczne wysokich napięć), mozaikowych i labiryntowych. W jego obrębie zaznaczają się wstęgowo ułożone rozłogi pól o prostokątnych kształtach, o zdecydowanie wydłużonym jednym boku, usytuowane na ogół prostopadle do istniejącej zabudowy wsi (morfologicznie w typie wsi ulicowej), rzadziej równolegle. Powierzchnie pojedynczych pól w granicach 0,5-2,0 ha, z przemiennie uprawianymi roślinami zbożowymi, oddzielone od siebie wyraźnymi miedzami, podkreślonymi wizualnie zielenią śródpolną i zakrzewieniami oraz niewielkimi płatami leśnymi. Pagórkowata morfologia powierzchni terenu, lokalnie powtarzające się ciągi wyniesień i obniżeń wywołują charakterystyczny efekt "wstęgowości" krajobrazu. Ze względu na stopień ingerencji zalicza się do krajobrazów kulturowych harmonijnych. Zwarta powierzchnia w części południowej i północnej rozcięta krajobrazami dolinnymi rzek Wyderka i Prosna, pełniąca funkcję korytarza ekologicznego o randze regionalnej i krajowej, zwiększa bioróżnorodność otoczenia i podnosi możliwości samoregulacyjne. Punktowo występująca zabudowa wsi Sternalice, Cieciułów, Stary Bugaj, Nowy Bugaj, Młyny, Faustianka, Strojec, Brzeziny reprezentują fragmenty krajobrazu przekształconego w stopniu	

	znaczącym, pozbawione możliwości samoregulacji przyrodniczo-krajobrazowej. Rozwijająca się historycznie kultura rolna i struktura własnościowa (zabór rosyjski, tereny II RP) doprowadziła do wykształcenia charakterystycznego i reprezentatywnego dla tej części województwa (charakterystycznego również dla niewielkich fragmentu kraju) krajobrazu pól uprawnych.
Walory akustyczne, zapachowe i sanitarne	-

Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
Kod krajobrazu - 16-318.26-19

Przedmiot zagrożenia (odbiorca presji) dziedzina lub dział		**Kod zagrożenia**	**Rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia**	**Źródło zagrożeń**	**Zagrożenie wewnętrzne (w) lub zewnętrzne (z)**	**Skala zagrożenia (0-12 pkt)**
1		2	3	4	5	6
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.6.	Składowiska odpadów	II.4 - Gospodarka komunalna	w	4 - zagrożenia istniejące, niewielkie, o słabnącym natężeniu
	A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2.	Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	III.4 - Gospodarka leśna	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
		A.2.5.	Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	I.1 - Budownictwo	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				I.5 - Planowanie przestrzenne	w	2 - zagrożenia potencjalne, umiarkowane
	A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.1.	Zmniejszanie się ogólnego udziału naturalnych i półnaturalnych ekosystemów w krajobrazie	III.1.2 - Zaniechanie rolnictwa	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				III.4 - Gospodarka leśna	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
		A.3.3.	Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie	I.1 - Budownictwo	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				I.2.1 - Drogownictwo	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				II.1 -	w	8 - zagrożenia

				Energetyka		istniejące, umiarkowane, względnie stałe
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego	B.3. Obszary rolnicze	B.3.2.	Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łanowego, niwowego itp., stanowiącego wyróżnik regionu - tekstury i faktury krajobrazu	III.1 - Rolnictwo	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				III.1.1 - Intensyfikacja rolnictwa	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				III.1.5 - Chemizacja i mechanizacja rolnictwa	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu	C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.1.	Chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania terenu	I.1.1 - Niski poziom i przypadkowość zabudowy terenu	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				I.4 - Procesy urbanizacyjne	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				I.5 - Planowanie przestrzenne	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
		C.1.4.	Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	I.5.1 - Brak planowania krajobrazu	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				VI.4 - Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
	C.2. Walory estetyczne	C.2.1.	Brak dbałości o estetyczne wkomponowanie tras i węzłów komunikacyjnych w otaczający krajobraz	I.2.1 - Drogownictwo	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
				VI.4 - Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	w	5 - zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
D. Zagrożenia walorów	D.1. Walory	D.1.1.	Hałas komunikacyjny	I.2.3 - Ruch	w	5 - zagrożenia istniejące,

akustycznych, zapachowych i sanitarnych	akustyczne		i przemysłowy	komunikacyjny		niewielkie, względnie stałe

Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38 A ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Kod krajobrazu	16-341.26-19
Podtyp krajobrazu	6b. Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
Nazwa	Wstęgowe pola Obniżenia Krzepickiego
Gmina	Rudniki, Radłów, Praszka
Cel główny	
Utrzymanie rolniczego charakteru obszaru na wstęgowym rozłogu pól oraz kształtowanie terenów zabudowy z uwzględnieniem lokalnych form architektury. Zachowanie historycznego sposobu i tradycji użytkowania ziemi, charakterystycznego dla ziem Polski przedwojennej.	
Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków	
OBSZARY DO OBJĘCIA FORMAMI OCHRONY PRZYRODY	
Nie określa się	
OBSZARY OBJĘTE FORMAMI OCHRONY PRZYRODY, KTÓRE ZE WZGLĘDU NA ZNACZĄCY SPADEK WARTOŚCI KRAJOBRAZU WYMAGAJĄ POGŁĘBIONEJ ANALIZY ZASADNOŚCI ICH DALSZEJ OCHRONY	
Nie określa się	
OBSZARY DO OBJĘCIA FORMAMI OCHRONY ZABYTKÓW	
Nie określa się	
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów	
POZIOM REGIONALNY	
Zadania polityki przestrzennej województwa	
• Poprawa ładu przestrzennego – kształtowanie zabudowy i zagospodarowania w sposób zapewniający funkcjonowanie uporządkowanej, harmonijnej, bezpiecznej i spójnej przestrzeni dla procesów rozwojowych, w tym dla sprawności procesów społeczno-gospodarczych oraz wysokiej jakości przestrzeni dla mieszkańców. • Ochrona walorów przyrodniczych – utrzymanie, przywrócenie i wzbogacenie zasobu przyrodniczego struktur przestrzennych. • Ochrona walorów kulturowych – kształtowanie zabudowy i zagospodarowania oraz użytkowania terenów w dostosowaniu do potrzeb ochrony zasobu kulturowego struktur przestrzennych oraz zachowania i wzmacniania tożsamości regionalnej. • Ochrona walorów fizjonomicznych – kształtowanie zabudowy i zagospodarowania oraz użytkowania terenów w sposób zapewniający harmonię cech naturalnych i kulturowych oraz wysokie walory estetyczno-widokowe. • Ograniczenie deformacji krajobrazów – zapobieganie dysharmonizacji i zaśmiecaniu krajobrazu oraz minimalizowanie negatywnego wpływu na walory krajobrazowe obiektów kolizyjnych.	
Zasady zagospodarowania przestrzennego realizujące zadania polityki przestrzennej województwa	
• kształtowania harmonijnej przestrzeni – kształtowanie przestrzeni uwzględniającej istniejące uwarunkowania i predyspozycje, oczekiwania wielokierunkowego rozwoju społeczno-gospodarczego, zaspokajające potrzeby historyczno-kulturowe, środowiskowe i krajobrazowo-estetyczne, • przewidywalności przestrzeni – planowanie rozwoju przestrzennego w oparciu o akty planistyczne z uwzględnieniem aspektów krajobrazowych, • adaptacji przestrzeni do zmian klimatu – planowanie zagospodarowania z uwzględnieniem rozwiązań wzmacniających neutralność klimatyczną oraz wzrost retencyjności, w szczególności naturalnej, wód w przestrzeni zurbanizowanej i otwartej, zwiększających odporność i dostosowywanie się do narastających zmian klimatycznych, • zachowania spójności i integralności systemów przyrodniczych oraz bioróżnorodności przestrzeni –	

ształtowanie zagospodarowania w sposób zapewniający ciągłość struktur przyrodniczych, sprzyjających zachowaniu i wzmacnianiu obszarów węzłowych ekosystemów i funkcjonalności korytarzy ekologicznych oraz prowadzenie działań wzmacniających bioróżnorodność przestrzeni, przy zachowaniu wysokich walorów krajobrazowych, • ochrony i kształtowania krajobrazu – planowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób uwzględniający walory krajobrazowe terenów zurbanizowanych i otwartych, w tym zachowania układów zieleni śródpolnej, przydrożnej i innej oraz istniejącej fizjonomii krajobrazu, • wzmacniania ochrony obszarów o wysokim potencjale historyczno-kulturowym – wzmocnienie działań ochronnych obszarów o podwyższonych walorach kulturowych i historycznych przestrzeni publicznych, w tym w formie parków kulturowych, • czynnej i biernej ochrony krajobrazu – kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów zurbanizowanych i otwartych z uwzględnieniem czynnej i biernej ochrony krajobrazu, • ochrony walorów estetyczno-widokowych – kształtowanie zabudowy i zagospodarowania przestrzeni, w tym koncentracji nowej i istniejącej infrastruktury przesyłowej, minimalizujących destrukcyjne oddziaływania estetyczno-widokowe, • kontynuacji tradycyjnych sposobów zagospodarowania i użytkowania – kształtowanie zagospodarowania z poszanowaniem dla tradycyjnych elementów krajobrazów kulturowych, • eksponowania przestrzeni publicznych – zagospodarowanie przestrzeni publicznych w sposób podkreślający ich funkcję i rangę w obszarach zurbanizowanych, • zachowania historycznej kompozycji krajobrazu – ograniczenie zakresu dopuszczalnych przekształceń wraz z dostosowaniem elementów nowych do istniejącej kompozycji historycznej.
POZIOM LOKALNY
Wytyczne dot. kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub w zasadach ich zagospodarowania (dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian, nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów)
• Zachowanie struktury przestrzennej z wiodącą funkcją harmonijnego, mozaikowatego krajobrazu rolniczego. • Zachowanie lokalnej fizjonomii oraz tradycji i sposobu użytkowania terenów rolnych, w szczególności niewielkich pól wstęgowych, niewielkich płatów leśnych oraz zadrzewień śródpolnych. • Dopuszczenie rozwoju funkcji osadniczych w formie zorganizowanej, zwartej zabudowy mieszkaniowej. • Dopuszczenie uzupełnienia istniejącej zabudowy, poprzez wypełnienie luk w zabudowie oraz kontynuację zabudowy wzdłuż dróg. • Dopuszczenie przekształceń siedlisk zabudowy zagrodowej do funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej. • Przeciwdziałanie tworzeniu zabudowy rozproszonej poprzez określenie stref przeznaczonych pod zabudowę w planie ogólnym. • Utrzymanie istniejącego użytkowania obszarów rolniczych oraz zapobieganie zarastaniu zielenią średnią i wysoką terenów otwartych. • Ochrona przed osuszaniem i przekształcaniem terenów naturalnej retencji w dolinie Wyderki i jej dopływów. • Zachowanie naturalnego charakteru cieków wodnych oraz zapobieganie grodzeniu i zabudowie. • Utrzymanie zróżnicowanych fizjonomicznie krajobrazów (otwartych, mozaikowatych i labiryntowych) z zachowaniem istniejących płatów leśnych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. • Przeznaczanie i użytkowanie zgodnie z naturalnymi predyspozycjami terenu. • Zachowanie i rewaloryzacja obiektów zabytkowych i małej architektury ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków (Cieciułów, Brzeziny, Sternalice, Młyny, Faustianka).
Parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalna i minimalna intensywność zabudowy (wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy do powierzchni działki budowlanej), minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej
• Dostosowanie intensywności zabudowy do miejscowych uwarunkowań krajobrazowych i historyczno-kulturowych. • Minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w terenach projektowanej zabudowy – w dostosowaniu do określonego typu zabudowy zastanej w tym krajobrazie.
Kształtowanie linii zabudowy, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy
• W nawiązaniu do istniejących linii zabudowy.
Zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową

istniejącą, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy
• Sposób zagospodarowania terenu lub działki budowlanej z dążeniem do zachowania jednorodnej stylistyki budynków, w tym rodzaju zastosowanych materiałów i kolorystyki. • Dobrą praktyką będzie zagospodarowanie działki z uwzględnieniem elementów lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Zasady kształtowania form budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy
• Przy budowie, przebudowie, rozbudowie, nadbudowie i odbudowie budynków, należy nawiązać gabarytami, sposobem kształtowania bryły budynku i użytymi materiałami elewacyjnymi do miejscowej tradycji architektonicznej, w tym: należy zachować kształt, rozmiary, podziały otworów okiennych i drzwiowych zgodnie z historycznym wizerunkiem budynków. • Dobrą praktyką będzie realizacja budynków nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Zasady stosowania i eksponowania elementów konstrukcyjnych i zdobniczych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy
• Zaleca się stosowanie materiałów wykończeniowych pochodzenia naturalnego takich jak cegła, kamień, drewno. • Dobrą praktyką będzie realizacja elementów konstrukcyjnych i zdobniczych z piaskowca żelazistego i/lub drewna, nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Rodzaje i standardy jakościowe stosowanych materiałów wykończeniowych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych
• Niewprowadzanie obcych stylistycznie elementów konstrukcyjnych i zdobniczych budynków. • Dobrą praktyką będzie realizacja elementów wykończeniowych z piaskowca żelazistego i/lub drewna, nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Charakterystyczne cechy elewacji budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy
• W realizacji budynków uwzględniać stosowanie materiałów elewacyjnych o stonowanej kolorystyce w odcieniach bieli, szarości i beżu. • Dobrą praktyką będzie stosowanie elementów nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Charakterystyczne cechy dachów budynków, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych zabudowy
• Pokrycia dachowe w kolorystyce zbliżonej do barw naturalnych, w szczególności odcienie: ceglastoczerwone, miedzi, brązu, szarości, czerni. • Dobrą praktyką będzie stosowanie pokryć dachowych nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Zasady i warunki dotyczące sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzaje materiałów budowlanych, z uwzględnieniem lokalnych form architektonicznych, w tym dla przestrzeni dostępnych publicznie
• Dobrą praktyką będzie wykorzystanie przy realizacji ogrodzeń materiałów nawiązujących do lokalnej tradycji budowlanej w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec (lokalnych form architektonicznych zabudowy).
Zasady dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni dostępnych publicznie
Nie określa się
Określanie warunków działalności usługowej, w tym handlowej, w szczególności maksymalnej powierzchni sprzedaży obiektów handlowych, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalnej liczby
Nie określa się
Wytyczne określania walorów ekspozycji, w szczególności elementów takich jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe oraz zasad ich ochrony i kształtowania, w tym nakazów, zakazów,

dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów
• Ochrona walorów estetyczno-widokowych – ochrona elementów ekspozycji krajobrazowej: punktów widokowych, ciągów widokowych, przedpola ekspozycji w obrębie krajobrazu sąsiedzkiego oraz dominant i subdominant krajobrazowych, w obrębie krajobrazów priorytetowych – uwidocznionych.
Rekomendacje i wnioski dotyczące zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu w zakresie
ROZPOCZĘCIA, KONTYNUACJI LUB ZANIECHANIA ROŻNYCH FORM GOSPODAROWANIA TERENEM, W TYM DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ, LEŚNEJ ORAZ GOSPODARKI WODNEJ
• Zachowanie dominującego, rolniczego charakteru oraz istniejącego zróżnicowania krajobrazowego charakterystycznych małych, wstęgowych pól uprawnych Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej. • Ochrona walorów fizjonomicznych terenu, w szczególności dążenie do zachowania dowodów tradycji użytkowania terenów rolniczych (pola wstęgowe). • Racjonalizacja scalania gruntów rolnych dla celów inwestycyjnych do poziomu adekwatnego do rzeczywistego, istniejącego zapotrzebowania. • Koncentracja zabudowy na terenach wskazanych w dokumentach planistycznych gminy. • Przywracanie lub utrzymanie biologicznej zabudowy cieków, kształtowanie stref buforowych wzdłuż rzeki Wyderka i jej dopływów. • Zachowanie naturalnego charakteru cieków wodnych oraz zapobieganie grodzeniu i zabudowie. • Ochrona i kształtowanie płatów leśnych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przywodnych. • Kontynuacja wiodącej funkcji gospodarki rolnej z ukierunkowaniem na utrzymanie lub zwiększenie bioróżnorodności terenu. • Zwiększanie naturalnej retencyjności terenu, przywracanie ekosystemów wilgotnych (zabagnienia, naturalne oczka wodne) o wysokich zdolnościach buforowania wód. • Propagowanie działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych zlewni rzeki Prosny, w tym prowadzenia gospodarki rolnej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód powierzchniowych. • Rozważenie możliwości minimalizacji dysharmonicznego oddziaływania wizualnego istniejących linii energetycznych wysokiego napięcia.
ZABIEGÓW RENATURALIZACYJNYCH ORAZ ZABIEGÓW ODNOWY OBIEKTÓW KULTURY MATERIALNEJ
• Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu. • Prowadzenia zrównoważonej gospodarki rolnej z dostosowaniem skali i intensywność produkcji rolnej do lokalnych uwarunkowań przyrodniczych. • Prowadzenie aktywnej ochrony przeciwerozyjnej, w tym z wykorzystaniem struktur biologicznie czynnych i melioracji biologicznej terenu na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Załęcze - Polesie”. • Ograniczanie przeznaczania gruntów ornych na cele niezwiązane z wytwarzaniem żywności. • Ochrona obiektów kultury materialnej ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków (Cieciułów, Brzeziny, Sternalice, Młyny, Faustianka). • Zachowanie spójności ekologicznej oraz bioróżnorodności terenów otwartych. • Prowadzenie gospodarki rolnej w sposób nienaruszający walorów fizjonomicznych oraz tradycji użytkowania terenów rolnych, w szczególności niewielkich pól wstęgowych oraz zadrzewień śródpolnych. • Zachowanie i rewaloryzacja materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego w postaci lokalnych form architektonicznych zabudowy (LFA) w miejscowościach Aleksandrów, Lachowskie i Strojec).
KOORDYNACJI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA DANYM OBSZARZE OBJĘTYM FORMAMI OCHRONY PRZYRODY ORAZ FORM OCHRONY ZABYTKÓW
• Zachowanie obiektów zabytkowych, sukcesywna rewaloryzacja i rewitalizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej.
KONIECZNOŚCI PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU UTRZYMANIE DOTYCHCZASOWEJ FUNKCJI DANEGO KRAJOBRAZU, W TYM FUNKCJI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH
• Utrzymanie ciągłości ekologicznej rzeki Wyderki i jej dopływów, utrzymanie naturalnego charakteru cieków oraz ochrona przed grodzeniem i zabudową. • Zachowanie walorów krajobrazowych Obszaru Chronionego Krajobrazu „Załęcze - Polesie”.

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:

Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **lasy ochronne**;
- **obszary o szczególnych walorach przyrodniczych** objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to obszary o różnym reżimie ochronności, podlegające przepisom odrębnym:
  - Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze - Polesie - utworzony uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 r.,
  - użytki ekologiczne: Olszynka" i „Kąpieliska" (bagna śródleśne) - (bagno śródleśne) - objęte ochroną prawną Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Op. nr 109, poz.2304) oraz „Jelonki" (łąka śródleśna) – objęty ochroną prawną uchwałą nr XXXVII/292/10 Rady Gminy Rudniki z dnia 30 lipca 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Op. nr 119, poz. 1311);
- dla **pomników przyrody** obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniające funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, spływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleń urządzona**, w tym zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów gminy Rudniki wynikają m.in. z przepisów dotyczących obszarów chronionych. Zasady ochrony wartości przyrodniczych na obszarach objętych formami przyrody zostały także szczegółowo i indywidualnie dla każdego obszaru określone w aktach ustanawiających te obszary, a dodatkowo także w planach ochrony i planach zadań ochronnych.

Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze - Polesie

Obszar chronionego krajobrazu zlokalizowany jest w północno – wschodniej części Gminy Rudniki. Ustanowiony został uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu. Powierzchnia OChK wynosi 353 ha. Swoim zasięgiem obejmuje w całości lub w części miejscowości: Dalachów, Janinów,

Polesie oraz Słowików. Podstawowymi celami wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Załęcze - Polesie jest ochrona charakterystycznych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu, utrzymanie równowagi ekologicznej tego obszaru, zachowanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej zbiorowisk leśnych, nieleśnych i torfowiskowych, ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym, zachowanie walorów krajobrazowych, utrzymanie wzajemnych relacji przestrzennych pól uprawnych, osiedli wiejskich i zespołów zieleni wraz z wartościowymi elementami środowiska kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu, zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Przedmiotem ochrony jest ekosystem, na który składa się mozaika pól i lasów porozcinanych licznymi dolinami ze stałymi ciekami i fragmentami naturalnych zespołów roślinnych a także krajobraz zbliżony do naturalnego.

Na obszarze wprowadza się następujące zakazy:
1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikaj ą one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy Rudniki znajdują się 3 niewielkie użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 4,23 ha.
Użytki ekologiczne „Olszynka” oraz „Kąpieliska” stanowią bagna o powierzchni 3,27 ha (1,32 ha + 1,95 ha). Utworzone one zostały 20.01.1997 r.
Użytek ekologiczny „Jelonki” o powierzchni 0,96 ha utworzony został 29.10.2010 r. Stanowi on łąkę śródleśną na siedlisku boru świeżego, w otoczeniu drzewostanu sosnowego z przechodzącym rowem melioracyjnym. Celem ochrony użytku jest zachowanie różnorodności biologicznej, ochrona miejsca rozrodu i przebywania rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody na terenie gminy ustanowione zostały uchwałą Nr XXVI/193/01 Rady Gminy Rudniki z dnia 31 sierpnia 2001 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych

gatunków drzew rosnących na terenie gminy Rudniki. Obecnie ochroną objęte są 3 pojedyncze drzewa i 4 zespoły drzew. Łącznie ochroną objętych jest 14 następujących drzew:

- Dąb szypułkowy, obwód pierścienicy 340 cm; lokalizacja: Dalachów 330, dz. 430 (po lewej stronie drogi).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 330 cm; lokalizacja: Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy kościele parafialnym).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 325 cm; lokalizacja Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy starej plebani).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 413 cm; lokalizacja Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy starej plebani).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 430 cm; lokalizacja Jaworzno Bankowe 38, dz. 367/1 (przy stacji PKP).
- Dąb szypułkowy, obwód pierścienicy 385 cm; lokalizacja: Mirowszczyzna dz. 46/1 (za przejazdem kolejowym, skraj lasu).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 375 cm; lokalizacja: Stary Bugaj 50a, dz. 339/12 (na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 367 cm; lokalizacja: Stary Bugaj 50a, dz. 339/12 (na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 374 cm; lokalizacja: Bugaj 50a; dz. 339/12 (na terenie posesji).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 402 cm; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (na terenie bazy RSP).
- Lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 365 cm; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (na terenie bazy RSP).
- Kasztanowiec zwyczajny, obwód pierścienicy 423 cm; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (przy drodze wew. do bazy RSP).
- Dąb szypułkowy, obwód pierścienicy 400 cm; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (za stacją paliw).
- Jesion wyniosły, obwód pierścienicy 262 cm; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (przy bramie wjazdowej do RSP).

W dniu 27 marca 2018 r. Rada Gminy Rudniki przyjęła uchwałę Nr XXXIV/249/2018 w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych następujących pomników przyrody:

- drzewa z gatunku lipa drobnolistna zlokalizowanego na działce o nr ewidencyjnym gruntu 367/12, w obrębie gruntów wsi Jaworzno Bankowe,
- drzewa z gatunku lipa szerokolistna zlokalizowanego na działce o nr ewidencyjnym gruntu 52/1, w obrębie gruntów wsi Jaworzno,
- drzewa z gatunku dąb szypułkowy – Quercus robur zlokalizowanego na działce o nr ewidencyjnym gruntu 430, w obrębie gruntów wsi Dalachów.

Zakres prac na drzewach, o których mowa obejmuje usunięcie wyłącznie suchych lub chorych gałęzi z korony drzew, cięcia korygujące oraz montaż wiązań elastycznych na drzewach.
Zabiegi pielęgnacyjne na pomnikach przyrody, o których mowa powinny być przeprowadzone

w terminie do 28 lutego 2019 roku, przy spełnieniu następujących warunków:

- prace powinny być przeprowadzone przez podmiot posiadający uprawnienia do pielęgnacji drzew o charakterze pomnikowym,
- przy wykonywaniu cięć sanitarnych należy dążyć do zachowania naturalnego pokroju drzew,
- wykonane prace nie mogą spowodować utraty walorów przyrodniczych pomników przyrody oraz zniszczenia gatunków chronionych występujących w jego obrębie.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Położenie obszaru gminy w obrębie dolin rzecznych Prosny, Jaworzynki, Wyderki i Piskary oraz ich dopływów determinuje istotne ograniczenia w docelowym zagospodarowaniu i użytkowaniu części terenów.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia działalności z zakresu przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, a także lokalizowania nowych cmentarzy oraz wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

Ustalenie ww. zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów położonych w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią jest szczególnie istotne z uwagi na konieczność ochrony zdolności retencyjnych terenów dolin rzecznych, a także adaptacji miasta do zmieniających się warunków klimatycznych, których skutkiem jest występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych – nawalnych opadów, powodzi miejskich czy suszy.

Na obszarze gminy Rudniki nie ma obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzią, a więc i obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.

W ramach wstępnej ocena ryzyka powodziowego na obszarze gminy Rudniki zidentyfikowane zostały jedynie obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne, tj. obszary na których powodzie mogą wystąpić w przyszłości. Obszary te obejmują wąski pas doliny Prosny, na których nie ma zabudowy, nie istnieje więc zagrożenie bezpieczeństwa ludności i mienia9. (Identyfikacja ww. obszarów ma charakter wyłącznie pomocniczy i nie wynikają z niej żadne ograniczenia prawne).

Na obszarze gminy występują również tereny zmeliorowane. Największy obszar zmeliorowany znajduje się w zachodniej części gminy i obejmuje szeroki pas gruntów od wsi Żytniów do wsi Kuźnica. Poza tym zmeliorowane są grunty w zachodniej części wsi Julianpol oraz w dolinach Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego i ich dopływów. Lokalizacja zabudowy w granicach tych terenów jest niekorzystna ze względu na wysoki poziom wód gruntowych. Występują łąki i pastwiska wilgotne, z licznymi rowami melioracyjnymi, miejscami występują mokradła, zwłaszcza w dolinach rzek.

W granicach gminy nie występują udokumentowane osuwiska czy tereny narażone na ruchy masowe ziemi.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 325 Częstochowa (W)

Obszar gminy Rudniki leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 325 Częstochowa (W) o charakterze szczelinowym i szczelinowo – porowym, wydzielonego w utworach jury środkowej J_2.

Zgodnie z art. 120 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne ochronie zasobów wodnych służy m.in. ustanawianie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, do których zalicza się także główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP). Ochrona GZWP powinna uwzględniać:

- ochronę jakościową, obejmującą szereg ograniczeń i zakazów w gospodarowaniu na tym terenie. Związane jest to przede wszystkim z zapobieganiem lub ograniczaniem antropopresji, powodującej pogorszenie stanu chemicznego wód. Ochrona jakościowa powinna także uwzględniać ograniczenia ilościowe w przypadkach zagrożenia dla jakości wód wywołanego zmianą pola hydrodynamicznego (dopływem wód o niekorzystnym składzie chemicznym) oraz ograniczenia w zakresie zmian stopnia naturalnej izolacji zbiornika od wód o niekorzystnym składzie chemicznym;
- ochronę ilościową (zasobową), skupiającą się na wykorzystaniu zasobów wodnych zgodnie z przyjętymi priorytetami i hierarchią użytkowników wód.

Dla zbiornika na terenie gminy nie wydzielono obszarów najwyższej ochrony (ONO) i obszarów wysokiej ochrony (OWO). Zbiornik nie ma ustanowionego obszaru ochronnego, o którym mowa w art. 59 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, nie jest więc objęty ochroną prawną. Utwory wodonośne dzielą się na trzy poziomy: dolnojurajski (warstw połomskich), środkowojurajski (warstw kościeliskich), czwartorzędowy. Wody jurajskie stanowią podrzędny wodonośny poziom użytkowy tego rejonu natomiast wody czwartorzędowe mają na obszarze gminy Rudniki duże znaczenie użytkowe.

Ograniczenia wynikające z występowania stref ochronnych ujęć wód

W obrębie stref ochronnych, obejmujących wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej, obowiązują zakazy i nakazy zgodnie z decyzjami Dyrektora Zarządu Zlewni.
Dla gminnego ujęcia wód podziemnych utworów czwartorzędowych w Jaworku ustanowiono teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647) w planie ogólnym gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Na terenie Gminy Rudniki udokumentowano trzy złoża: jedno złoże kruszywa naturalnego w Żytniowie i dwa złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej w Faustiance i Janinowie.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Na terenie gminy nielicznie występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (klasy III), które są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) o ochronie gruntów rolnych i leśnych, i w

przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych

Łagodna rzeźba terenu nie stwarza problemów dla rozwoju osadnictwa. Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu. województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy Rudniki na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp.

5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów

urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.
Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.
Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Rudniki. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13 b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13 a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.
Zapisy planu ogólnego gminy Rudniki będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.
Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

7. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBSZARU OBJĘTEGO SPORZĄDZANIEM PLANU OGÓLNEGO

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Rudniki położona jest w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim. Od Opola oddalona jest o około 70 km, od Olesna 30 km i od Częstochowy ok. 60 km.
Gmina sąsiaduje:

- od północy - z gminą Pątnów (pow. wieluński, woj. łódzkie),
- od wschodu z gminą Lipie (pow. kłobucki, woj. śląskie),
- od wschodu i południa z gminą Krzepice (pow. kłobucki, woj. śląskie),
- od południa z gminą Radłów (pow. oleski, woj. opolskie),
- od zachodu z gminą. Praszka (pow. oleski. woj. opolskie).

Obszar gminy podzielony jest na 22 obręby ewidencyjne, w których wyodrębnić można 35 wsi i 25 przysiółków.

Gmina Rudniki - wykaz obrębów ewidencyjnych, miejscowości i przysiółków.

Lp.	Obręby ewidencyjne	Wsie	Przysiółki
1.	Bobrowa	Bobrowa, Stanki	
2.	Bugaj	Stary Bugaj, Nowy Bugaj, Borek	Huby Bugajskie, Grudzie
3.	Cieciułów	Cieciułów, Brzeziny Cieciułowskie, Stawki Cieciułowskie	Dziadownia
4.	Dalachów	Dalachów, ul. Gabryś	Kurków

5.	Faustianka	Faustianka	Błonie, Melanków
6.	Janinów	Janinów	
7.	Jaworek	Jaworek Górny, Jaworek Dolny	Jawor
8.	Jaworzno	Jaworzno Wieś	
9.	Jaworzno Bankowe	Jaworzno Bankowe	Góry
10.	Jaworzno Polesie	Polesie	
11.	Jelonki	Jelonki	Kuźnica Żytniowska, Banasiówka, Wytoka
12.	Julianpol	Julianpol nad Szosą, Julianpol pod Lasem	Kąty, Parkiecie
13.	Kuźnica	Kuźnica Lampowizna	Wręczyca, Glinki
14.	Łazy	Łazy	
15.	Młyny	Młyny (dwa odrębne zespoły zabudowy)	
16.	Mirowszczyzna	Mirowszczyzna	
17.	Mostki	Mostki	Jaworzno
18.	Odcinek	Odcinek	Kurków, Korea, Młyny
19.	Porąbki	Porąbki	Skotnica
20.	Rudniki	Rudniki	Teodorówka, Glinki
21.	Słowików	Słowików Szlachecki	Słowików Włościański
22.	Żytniów	Żytniów, Chwiły, Żurawie, Pieńki, Hajdamaki, Ignachy,	Bliźniaki, Tokary, Stawki Żytniowskie

Przez obszar gminy przebiegają dwie drogi krajowe: nr 42 – (Namysłów) Kluczbork – Działoszyn (Starachowice) i nr 43 – Wieluń – Rudniki – Kłobuck – Częstochowa, a także linia kolejowa łącząca Śląsk z Wielkopolską. Dzięki niej gmina posiada dogodne połączenie kolejowe ze Śląskiem i Poznaniem poprzez dwie stacje: w Janinowie – stacja osobowo-towarowa i w Jaworznie – stacja osobowa.

Powierzchnia gminy wynosi 10041,3669 ha (100,41 km^2), co stanowi 10,32 % powiatu oleskiego oraz 1,07 % powierzchni województwa opolskiego.
Obszar gminy jest zwarty. Jego rozciągłość z południa na północ wynosi 13,2 km, z zachodu na wschód 19,5 km. Punkty skrajne gminy zlokalizowane są następująco: na północy - 51° 04' 55", na południu - 50° 57' 51", na zachodzie - 18º 31' 15", na wschodzie - 18º 41' 57".

Gmina charakteryzuje się mała lesistością – jedynie około 4,5 % powierzchni zajmują lasy, tworząc niewielkie kompleksy położone głównie w północno – wschodniej części gminy. Na terenie gminy dominują pola uprawne. Grunty orne zajmują około 75 % powierzchni.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Funkcje uzupełniające to drobna przedsiębiorczość, mieszkalnictwo i rekreacja (indywidualna i agroturystyka).

7.2 Położenie geograficzne i rzeźba terenu

W podziale fizyczno – geograficznym Polski (według J. Kondrackiego) obszar gminy znajduje się na pograniczu dwóch mezoregionów: Progu Herbskiego i Obniżenia Krzepickiego należących do makroregionu Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej położonej w północno – zachodniej części Wyżyny Śląsko – Krakowskiej.

Rzeźba terenu ma generalnie charakter lekko falisty, z licznymi formami wypukłymi w postaci wzgórz morenowych i pagórków kemowych. Formy te występują w paśmie o kierunku SW – NE, ciągnącym się od południowej granicy gminy w rejonie wsi Żytniów do wschodniej granicy gminy w rejonie wsi Jaworzno oraz na terenie wsi Janinów i Słowików.
Wzdłuż pasma wzniesień rozciąga się szerokim pasem teren wysoczyzny przeciętej fragmentem doliny Jaworzynki na odcinku od Słowikowa do Jaworzna. Teren ten łagodnie opada w kierunku południowo – wschodnim ku dolinie rzeki Piskara, oraz w kierunku północno - zachodnim, ku dolinom rzek Wyderka i Prosna. W części północno – zachodniej (powyżej Rudnik) rozpościera się szeroka równina ciągnąca się dalej w gminie Praszka. Równina ta jest częścią pradoliny Warty – Prosny i obecnie wykorzystywana jest przez rzekę Jaworzynkę i Wy-derkę. Na jej obszarze występują spore powierzchnie o podłożu torfowym.
Wysokości bezwzględna na obszarze gminy zamykają się w przedziale 195 - 270 m n.p.m.. Najwyżej położone miejsce, pojedynczy pagórek o wysokości 270,2 m n.p.m. znajduje się we wschodniej jej części (na wschód od Jaworzna). Najniżej położony (193,2 m n.p.m.) jest punkt na przecięciu Jaworzynki z granicą gminy na północny-wschód od wsi Kuźnica.
Formy antropogeniczne zajmują znikomą powierzchnię; są to nasypy drogowe i kolej, sztuczne zbiorniki wodne oraz liczne wyrobiska poeksploatacyjne.

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane

Pod względem geologicznym gmina Rudniki należy do północnej części monokliny śląsko – krakowskiej.
W budowie podłoża gminy biorą udział utwory mezozoiczne i czwartorzędowe. Utwory mezozoiczne, głównie jury dolnej, środkowej i górnej przykryte są utworami czwartorzędowymi pochodzenia wodnolodowcowego, rzecznego i eolicznego. Miąższość osadów czwartorzędowych wynosi przeważnie 15 – 30 m., w rejonie Rudnik waha się od 40 – 50 m., w dolinach kopalnych od 50 – 60 m., a w okolicy Jaworzna przekracza 80 m.
Najniżej położone są utwory zlodowacenia południowopolskiego, które tworzą gliny zwałowe, piaski i żwiry wod-nolodowcowe zachowane jedynie w dolinach kopalnych. Powyżej występują osady zlodowacenia środkowopol-skiego w postaci piasków i żwirów oraz mułków i iłów zastoiskowych. Są to przeważnie piaski średnioziarniste z domieszką żwirów drobnookruchowych, tworzące jeden poziom o miąższości kilkunastu metrów. Nad nimi zalega ciągły pokład szarej i szarobrązowej gliny zwałowej. Glina ta występuje w Dalachowie na głębokości 15 – 20 m, w Żytniowie na głębokości 12 – 18 m, z soczewką piasku na 15 m. Kolejne osady o charakterze piasków, żwirów i mułków należą do interglacjału lubelskiego. Powyżej występują osady ostatniego na tym terenie zlodowacenia środkowopolskiego – warciańskiego. Są to utwory plejstoceńskie reprezentowane są przez: glinę zwałową, piaski i żwiry z głazikami, piaski glinkowate ze żwirami i otoczakami oraz gliny piaszczyste i głazy. Glina zwałowa szara i szarobrunatna o miąższości 1,5 – 5,0 m występuje między Julianpolem a Zajączkami. Jej rozległe płaty znajdują się też w okolicy Żytniowa oraz Faustianki, a niewielkie ilości glin zwałowych spotykane są w otoczeniu pagórków kemowych w okolicy Rudnik. Występuje ona na powierzchni terenu, miejscami tylko przykryta jest cienkim nad-kładem piasków i żwirów wodnolodowcowych lub ablacyjnych.
W dolinach rzek Prosny, Wyderki, Jaworzynki i Potoku Żytniowskiego oraz innych mniejszych cieków występują osady holoceńskie, głównie żwiry, piaski drobnoziarniste jasnożółte i jasnoszare oraz namuły mineralno – orga-niczne. Terasy zalewowe rzek utworzone są głównie z piasków różnoziarnistych z domieszką żwirów, a w dnach dolin i w starorzeczach występują namuły i namuły torfiaste. W niektórych rejonach namuły przechodzą w torfy o

miąższości 1,0 - 2,5 m. Wypełniają one głównie dolinę Jaworzynki, Potoku Żytniowskiego i Wyderki w rejonie północno-zachodniej granicy gminy.
Na terenie gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

7.4 Surowce mineralne

Gmina Rudniki jest stosunkowo bogata w surowce mineralne. Najpowszechniej występują piaski akumulacji lodowcowej i utwory piaszczysto – żwirowe, a wśród surowców ilastych iły doggeru i gliny zwałowe.
Piaski akumulacji lodowcowej występują w północnej, wschodniej oraz południowej części gminy. Na początku lat siedemdziesiątych zarejestrowano 28 wyrobisk eksploatowanych głównie przez ludność miejscową do celów budowlanych. Największe powierzchnie utworów piaszczysto – żwirowych znajdują się na północ oraz południowy wschód od Żytniowa. Rejony eksploatacji piasków i żwirów do celów przemysłowych obejmują okolice Rudnik, Cieciułowa i Jaworzna. W rejonie Rudnik rozpoznano złoża piasków i żwirów o miąższości bilansowej od 3,8 do 13,8 m, przydatnych w budownictwie do zapraw, do produkcji cegieł wapienno – piaskowych, a następnie po uszlachetnieniu do produkcji betonu. Na południe od Cieciułowa, w rejonie Góry Bukowej i Góry Skotnickiej piaski również nadają się do celów przemysłowych, choć ich miąższość jest tu stosunkowo niewielka. W rejonie „Słowików" oraz w rejonie "Góry Papierkowej" napotkano bilansowe serie osadów piaszczysto-żwirowych o miąższo-ści 4,1 do 11,0 m. Szacunkowe zasoby obydwu złóż określono na 100 tyś m³. Ze względu na ich skąpą ilość i niewielkie rozprzestrzenienie, złoża te mogą być wykorzystywane jedynie lokalnie, bez większych rokowań na złoża przemysłowe. Na obszarze gminy znajduje się 13 wyrobisk utworów piaszczysto – żwirowych w okolicach Rudnik, Cieciułowa i Jaworzna. Obecnie wyrobiska nie są eksploatowane. Surowce ilaste, do których należą ju-rajskie iły i plejstoceńskie gliny zwałowe, eksploatowane były przez kilkadziesiąt lat w Faustiance. Wydobywany surowiec stanowił bazę surowcową dla miejscowej cegielni „Faustianka". Do surowców ilastych zaliczają się rów-nież gliny zwałowe o barwie szarej lub jasnobrązowej, które znajdują się w rejonie Julianpola, Bugaja, Polesia i Janinowa. Miąższość tych złóż dochodzi do kilku metrów, a ich rozprzestrzenienie jest stosunkowo niewielkie. W latach siedemdziesiątych istniało tu 11 odkrywek gliny zwałowej eksploatowanych okresowo na potrzeby lokalne.
Badania poszukiwawcze prowadzone w latach 1954 – 1966 na terenie gminy Rudniki pozwoliły na udokumentowanie zasobów syderytowych rud żelaza w rejonie Praszka–Rudniki oraz Więcki–Ruda – obecnie wykreślone z bilansu złóż i bez perspektyw na eksploatację.

Udokumentowane na obszarze gminy Rudniki są trzy złoża: kruszywo naturalne (1 złoże), surowce ilaste cerami-ki budowlanej (2 złoża).

Wykaz złóż surowców mineralnych na terenie gminy Rudniki.

Lp.	Nazwa złoża	Eksploatacja	Zasoby [tys. ton] geologiczne bilansowe

kruszywo naturalne			
1.	Żytniów	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	191
surowce ilaste ceramiki budowlanej			
1.	Faustianka	zaniechane	3 386
2.	Janinów	zaniechane	362

Źródło: geoportal.pgi.gov.pl

W złożu kruszywa naturalnego „Żytniów" kopalinę główną stanowią żwiry i piaski spełniające wymagania dla kruszyw do betonu. Zasoby bilansowe złoża wynoszą 191 197 Mg, pozabilansowe – 374 685,5 Mg. Złoże udokumentowane zostało na powierzchni 1,8 ha, jego miąższość wynosi od 9 do 22,4m, średnio 11m.
Zasoby surowców ilastych w złożu „Faustianka" pod koniec lat siedemdziesiątych wynosiły 2159 tyś.m³. Średnia miąższość tego złoża to około 14,7 m. Iły występują pod niewielkim nadkładem gleby, a miejscami odsłaniają się na powierzchni. Z punktu widzenia ochrony środowiska złoże „Faustianka" zostało zaliczone do klasy konfliktowej (B) w stosunku do gleb. Oznacza to, że eksploatację złoża należy ograniczyć w celu ochrony gleb przed postępującą degradacją. Obecnie złoże jest udokumentowane, ale wykreślone z rejestru terenów górniczych (w 1995 r.).
Złoże „Janinów" (położone we wsi Odcinek przy granicy wsi Janinów) to piaski drobno i średnioziarniste szare, szarożółte i żółte oraz piaski pylaste. Zasoby wynoszą 364 000 m³. Złoże zalega w postaci zwartego pokładu na powierzchni ok. 8,5 ha, jego miąższość wahała się od 2,9 do 8,4 m, a grubość nadkładu wynosi 0,2 – 0,3 m.

7.5 Gleby

Na obszarze gminy w ogromnej przewadze występują gleby bielicowe i brunatne. Gleby bielicowe zajmują znaczne powierzchnie na obszarze sołectw Młyny, Julianpol i Jelonki, gleby brunatne występują na całym obszarze gminy, a ich największe powierzchnie występują w Bugaju, Bobrowej i Żytniowie. Na niewielkich powierzchniach, głównie w zagłębieniach i rynnach przepływowych, występują czarne ziemie zdegradowane (Julianpol, Kuźnica i Łazy), a w dolinach rzek i mniejszych cieków - mady rzeczne, gleby murszowo – mineralne i murszowate, a także gleby torfowe, torfowo – mułowe i mułowo – torfowe (najwięcej w Łazach, Odcinku i południowo – zachodnim rejonie wsi Dalachów). Większość gleb bielicowych i brunatnych wytworzona jest z piasków luźnych, słabo gliniastych i żwirów. Są one przeważnie słabo próchniczne, kwaśne, mało zasobne w związki fosforowe i potasowe. Charakteryzują się ponadto niekorzystnymi właściwościami wodnymi i silną przepuszczalnością. Niedobór części ilastych w połączeniu z małą zasobnością w składniki pokarmowe dla roślin decyduje o niezbyt wysokiej urodzajności gleb w gminie.
Pod względem bonitacji gleby na terenie gminy Rudniki należą w przeważającej większości do klas IV i V, a najlepsze na obszarze gminy gleby klasy III zajmują powierzchnie śladowe. Gleby V i VI klasy zajmują łącznie ponad 50% powierzchni użytków rolnych, dlatego gleby klas III i IV powinny być szczególnie chronione. Największe kompleksy gruntów klasy III znajdują się w obrębach Faustanka, Żytniów i Jaworek, gruntów klasy IV również w obrębach Faustanka, Żytniów i Jaworek oraz Kuźnica, Julianpol, Cieciułów i Bobrowa.
O wartości rolniczej gleb, poza klasą bonitacyjną, świadczy ich przydatność do uprawy poszczególnych gatunków roślin. W tym celu dokonany został podział gleb na kompleksy rolniczej przydatności (tj. kompleksy gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i

mogą być podobnie użytkowane). W gminie Rudniki ponad 84% gruntów ornych zalicza się do kompleksów żytnich, wśród których dominuje kompleks 6 – żytni słaby (stanowi ponad 46% gruntów ornych). Kompleksy gleb nadające się do uprawy roślin o wyższych wymaganiach, tj. kompleksy pszen-ne, stanowią mniej niż 10%. Wśród użytków zielonych zdecydowanie przeważa kompleks 2z – użytki zielone średnie, który zajmuje 63% powierzchni wszystkich trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk). Na obszarze gminy brak jest zupełnie gleb klasyfikujących się do kompleksu użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych – 1z.

7.6 Użytkowanie gruntów

Obszar gminy obejmuje grunty o różnym użytkowaniu. Generalnie w strukturze użytkowania gruntów wyróżnić można: grunty rolne, tereny zabudowane, lasy i grunty leśne.
Grunty rolne zajmują prawie 90% powierzchni obszaru gminy. Są to głównie grunty orne oraz użytki zielone występujące głównie w dolinach rzek i licznych mniejszych cieków.
Tereny zabudowane tworzą skupiska różnej wielkości we wszystkich wsiach. Poza skupiskami istnieje duża ilość zabudowy rozproszonej. Średnio w całej gminie ilość zabudowy rozproszonej stanowi 17,2% ogólnej liczby domostw a w poszczególnych wsiach ilość tej zabudowy stanowi od 2,1% (Dalachów) do 61,5% (Słowików). Pod względem zajmowanej powierzchni na terenach zabudowanych zdecydowanie dominuje - formalnie - zabudowa na gruntach rolnych (w ewidencji gruntów są to grunty rolne zabudowane Br). Faktycznie jest to przemieszana zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, z licznymi obiektami działalności gospodarczej rolniczej i nierolniczej.
Lasy występują w postaci licznych, ale niewielkich powierzchniowo enklaw wśród użytków rolnych. Największa enklawa ma powierzchnię ok. 80 ha.

7.7 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Rudniki należy do dorzecza Warty i odwadniany jest przez zlewnie jej lewobrzeżnych dopływów – Prosny i Liswarty. Przez obszar gminy przebiega dział wodny III rzędu między zlewniami Warty i Prosny.

Rzeki

Ważniejsze rzeki w gminie to Jaworzynka, Potok Żytniowski, Prosna, Wyderka i Piskara.
Jaworzynka (lokalna nazwa Julianpolka) na terenie gminy Rudniki ma długość 13154 m (uregulowane 12816 m). Źródła jej znajdują na wschodnim krańcu gminy (na południe od wsi Jaworzno) na wysokości 253,7 m n.p.m. Z tego miejsca rzeka płynie najpierw w kierunku południowym a w rejonie Julianpola obiera kierunek północno-zachodni i płynie dalej przez Jaworzno, Młyny, Odcinek. Uchodzi do rzeki Wyderki na terenie gminy Praszka. Na terenie wsi Odcinek Jaworzynka łączy się ze swoim największym dopływem, Potokiem Żytniowskim, płynącym z centralnej części gminy. Cieki te charakteryzują się dość znacznym spadkiem – Jaworzynka na odcinku ok. 11 km w granicach gminy ma różnicę poziomów ponad 50 m, z tego ponad 40 m na pierwszych 7 kilometrach, podobny spadek (ok. 40 m na 7 km) ma Potok Żytniowski.
Prosna stanowi południowo – zachodnią granicę gminy na odcinku o długości 1 392 m (cały uregulowany). Miejscami jej dolina jest podmokła.
Wyderka jest jednym z większych dopływów Prosny i uchodzi do niej w okolicach Praszki.

Przez obszar gminy Rudniki płynie równoleżnikowo wzdłuż północnej granicy na odcinku o długości 1 003 m (cały uregulowany). Źródła Wyderki znajdują się na północ od Dalachowa na wysokości 200 m n.p.m. Dolina rzeki w granicach gminy Rudniki jest sucha.
Piskara (dopływ Listwary) płynie niewielkim odcinkiem wzdłuż południowej granicy gminy (w granicach wsi Bobrowa). Dolina rzeki jest przeważnie podmokła.
Poza wymienionymi rzekami na terenie gminy znajduje się wiele mniejszych cieków i rowów melioracyjnych Duża ilość drobnych cieków występuje zwłaszcza w północno – zachodniej części gminy w rejonie miejscowości Dalachów, Odcinek i Kuźnica. Nieprzepuszczalne podłoże powoduje tam powstanie dużych powierzchni podmokłych.

Zbiorniki wodne
Powierzchnia zbiorników wodnych na terenie gminy jest bardzo mała. Największy zbiornik – jedyny o charakterze retencyjnym - znajduje się w Młynach (powstał w 1999 r.). Ma on powierzchnię lustra 5 ha, stan wody na tamie piętrzącej wynosi 4,2 metra, a średnia głębokość waha się w granicach 2,5 metra. Zbiornik wykorzystywany jest przez mieszkańców do celów rekreacyjnych. Obecnie w trakcie przygotowania jest budowa drugiego zbiornika retencyjnego w Jaworku.
Poza wymienionymi zbiornikami istnieje na terenie gminy kilka mniejszych sztucznych zbiorników w ciągach cieków wodnych, a także niewielkie zbiorniki w wyrobiskach poeksploatacyjnych i liczne naturalne oczka wodne. Najliczniejszy zespół niewielkich zbiorników poeksploatacyjnych znajduje się w północno-zachodnim rejonie zabudowy wsi Odcinek, najliczniejszy zespól naturalnych oczek wodnych – po północnej stronie zabudowy wsi Żytniów. Wokół zespołów tych istnieją dogodne warunki do rozwoju ekosystemów zbiorników i oczek wodnych. Szczególnie te drugie maja dużą wartość przyrodniczą.

Jakość wód powierzchniowych
Wody powierzchniowe płynące i stojące mają duże znaczenie jako źródła zaopatrzenia rolnictwa i ludności w wodę użytkową. Są one również wykorzystywane do celów rekreacyjnych. Wody powierzchniowe są szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia antropogeniczne. Może być ono powodowane działalnością rolniczą, osadnictwem oraz przez przemysł. Również czynniki atmosferyczne jak na przykład gwałtowne roztopy, burze stwarzają zagrożenia dla ich jakości. Dlatego istotne jest systematyczne śledzenie zmian jakości wód powierzchniowych w powiązaniu ze stwierdzonymi lub potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń.
W dłuższej perspektywie czasowej takie działania powinny skutkować zapobieganiem ewentualnym ujemnym skutkom działalności człowieka.

Retencja wód i zagrożenie powodziowe
Zdolnością retencyjna to zdolność do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich w określonym czasie. Wzrost zdolności retencyjnych zlewni wynika z opóźniania spływu powierzchniowego oraz zmiany wód opadowych i roztopowych na odpływ gruntowy. Retencja pozwala na rozłożenie w czasie nadmiaru odpływających wód i powstrzymanie ich okresu deficytu. Ogólnie rozróżnia się retencję naturalną oraz sztuczną sterowaną i niesterowalną.
W przypadku małych zlewni podstawowe znaczenie dla gospodarowania ich zasobami ma tzw. mała retencja - rozumiana jako działania techniczne i nietechniczne mające na celu ochronę ilościową i jakościową zasobów wodnych poprzez spowalnianie obiegu wody. Małą

retencję należy traktować jako działanie długofalowe i obejmujące obszar całych zlewni rzecznych. Obecnie najbardziej efektywnym sposobem zwiększania retencji jest: budowa małych zbiorników wodnych i oczek wodnych, regulacja odpływu ze stawów i oczek wodnych gromadzenie wody w rowach melioracyjnych, kanałach, retencjonowanie odpływów z systemów drenarskich oraz zwiększenie retencji dolinowej.
Głównym zadaniem małej retencji jest gromadzenie wody do bezpośredniego użycia, ale również regulacja i kontrola wody w środowisku. Realizacja obiektów małej retencji przyczynia się również do spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, podniesienia poziomu wód gruntowych, powstrzymania degradacji siedlisk wodno–bagiennych, zwiększenia różnorodności biologicznej obszaru oraz powstrzymania erozji terenowej.
Obiekty małej retencji można podzielić ze względu na funkcje, jakie mogą pełnić. Mogą służyć głównie jako obiekty magazynujące wodę na potrzeby gospodarcze (nawodnienia rolnicze, hodowla ryb, mała energetyka), przeciwpowodziowe, przeciwpożarowe, przeciwdziałające erozji wodnej, mające znaczenie krajobrazowe i rekreacyjne, ekologiczne.
Istniejące zbiorniki retencyjne na terenie gminy Rudniki to zbiornik retencyjny w Młynach.

Zagrożenie powodziowe
Na obszarze gminy Rudniki nie ma obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi8, a więc i obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960).
W ramach wstępnej ocena ryzyka powodziowego na obszarze gminy Rudniki zidentyfikowane zostały jedynie obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne, tj. obszary na których powodzie mogą wystąpić w przyszłości. Obszary te obejmują wąski pas doliny Prosny, na których nie ma zabudowy, nie istnieje więc zagrożenie bezpieczeństwa ludności i mienia9. (Identyfikacja ww. obszarów ma charakter wyłącznie pomocniczy i nie wynikają z niej żadne ograniczenia prawne).

Wody podziemne
W podziale regionalnym zwykłych wód podziemnych Polski B. Paczyńskiego (1993) omawiany obszar należy do makroregionu centralnego, regionu śląsko – krakowskiego (XII), subregionu jurajskiego (XII3).
Teren gminy leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 325 Częstochowa (W) o charakterze szczelinowym i szczelinowo – porowym, wydzielonego w utworach jury środkowej J2. Dla zbiornika na terenie gminy nie wydzielono obszarów najwyższej ochrony (ONO) i obszarów wysokiej ochrony (OWO).
Utwory wodonośne dzielą się na trzy poziomy: dolnojurajski (warstw połomskich), środkowojurajski (warstw kościeliskich), czwartorzędowy.

<u>Wody jurajskie</u>
Wody jurajskie stanowią podrzędny wodonośny poziom użytkowy tego rejonu. Rozpoznany jest praktycznie jeden poziom wodonośny, związany z piaskowcami warstw kościeliskich doggeru i serii łysieckiej liasu, posiadających łączność hydrauliczną - choć lokalnie może występować w kilku poziomach, oddzielonych warstwami słabo przepuszczalnymi. Wody te mają charakter subartezyjski. Duże rozprzestrzenienie tej warstwy wodonośnej oraz stosunkowo duża miąższość stanowić może w przyszłości rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę. Jakość wód ju-rajskich jest na ogół stosunkowo dobra. Są to głównie wody o mineralizacji poniżej 0,2 g/dm3, wykazujące słabą alkaliczność oraz małą twardość

węglanową. Zalicza się je do wód wysokowęglanowo-wapniowo-sodowych. Wszystkie wykazują podwyższoną, niekiedy znaczną, zawartość żelaza (do 1,6 mg/dm3) i manganu (do 0,2 mg/dm3).

Wody czwartorzędowe

Wody czwartorzędowe mają na terenie gminy Rudniki duże znaczenie użytkowe. Związane są z piaskami i żwirami osadów lodowcowych oraz aluwialnymi. Miąższość tych warstw wodonośnych jest bardzo zmienna. Może występować kilka ich poziomów przedzielanych na ogół poziomami glin. Niekiedy występuje łączność hydraulicz-na pomiędzy poszczególnymi poziomami. Poziom wód czwartorzędowych występuje praktycznie na obszarze całej gminy i jest eksploatowany przez większość ujęć. Są to zazwyczaj wody o swobodnym zwierciadle. Jakość wód tego poziomu jest różna. Spotyka się tu wody bardzo miękkie, miękkie i średniotwarde. Wykazują one cza-sami podwyższoną zawartość żelaza i manganu oraz niekiedy zanieczyszczenia bakteriologiczne. Źródłem za-nieczyszczeń są przede wszystkim nieoczyszczone ścieki odprowadzane do gruntu i wód powierzchniowych oraz nadmiernie stosowane nawozy naturalne i sztuczne. Punktowe potencjalne ogniska zanieczyszczeń to: składowisko odpadów, cmentarze i stacje paliw płynnych.

Jakość wód podziemnych

Na obszarze gminy Rudniki nie zlokalizowano punktu należącego do sieci regionalnej monitoringu wód podziemnych.

7.8 Zaopatrzenie w wodę

Zapotrzebowanie na wodę i rozbudowę sieci wodociągowej dla potrzeb miasta i gminy Rudniki zapewniają istniejące ujęcia wody.

Głównym ujęciem wody w gminie jest ujęcie „Rudniki”/ „Jaworek-Rudniki”. Dla gminnego ujęcia wód podziemnych utworów czwartorzędowych w Jaworku ustanowiono teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej.

7.9 Warunki klimatyczne

Gmina Rudniki położona jest w rejonie klimatycznym śląsko – wielkopolskim, a według regionalizacji klimatycznej W. Wiszniewskiego i W. Chełchowskiego teren gminy znajduje się w obrębie regionu łódzko – wieluńskiego. Klimat na omawianym terenie cechuje się dużą ilością dni z pogodą bardzo ciepłą, pochmurną, bez opadów oraz dni dość mroźnych z dużym zachmurzeniem i opadem. (Średnia liczba dni pogodnych w roku wynosi ok. 60, a pochmurnych 110).

Wg pomiarów stacji Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Wieluniu (położonego 19,5 km w linii prostej od Rudnik) średnia temperatura roczna wynosi 7,9 ºC. Najwyższa średnia temperatura przypada na lipiec i wynosi 17,2 ºC, najniższa na styczeń i wynosi -2,1ºC. Okres wegetacyjny trwa od początku kwietnia do końca października, czyli około 212 dni.

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi 610 mm. Najniższe średnie sumy opadów notuje się w miesiącach: styczeń, luty, marzec i kwiecień, najwyższe w miesiącach letnich, zwłaszcza w lipcu (86 mm).

Najczęściej w ciągu roku wieją wiatry zachodnie i południowo zachodnie, stanowią one odpowiednio 20,7 % oraz 19 %. Najrzadziej wiatry wieją z północy (5,3 %) oraz z północnego wschodu.

Warunki klimatyczne w gminie nie różnią się wyraźnie od warunków panujących w całym województwie opolskim, zatem mają niewielki wpływ na kierunki rolniczego użytkowania ziemi.

Klimat lokalny

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od całokształtu warunków fizjograficznych, głównie od rzeźby terenu i warunków wodnych. Z bioklimatycznego punktu widzenia najkorzystniejszy jest teren wysoczyzn położony poza strefą inwersji termiczno - wilgotnościowej. Najmniej korzystne są tereny położone w dnach dolin. Tereny te odznaczają się podwyższoną wilgotnością powietrza i jego okresową stagnacją, co odbija się na panującym układzie temperatur. W stosunku do wysoczyzn przedłużony jest okres zalegania mgieł i przymrozków przygruntowych wiosną i jesienią. Nasilanie niekorzystnych zjawisk atmosferycznych ma miejsce szczególnie w przyziemnej warstwie powietrza.
Lokalne zróżnicowanie pomiędzy wysoczyznami a dolinami zaznacza się na ogół w godzinach nocnych i wcze-snorannych przy bezchmurnej i bezwietrznej pogodzie. Różnica wilgotności może wówczas osiągnąć 5 - 8 %, a temperatury 0,5 – 1,0 ºC.

7.10 Szata roślinna

Zbiorowiska roślinne

Roślinność rzeczywista gminy Rudniki oraz jej zróżnicowanie jest odzwierciedleniem dosyć dużej ilości siedlisk, jakie wykształciły się tu w wyniku różnej żyzności gleb, warunków wodnych i mikroklimatycznych. Znaczące zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowiskom roślinnym zarówno naturalnym (m.in. leśne, wodne, szuwarowe), jak i półnaturalnym i antropogenicznym (m.in. łąkowe, polne-segetalne, ruderalne). Dominującymi zbiorowiskami na terenie gminy są zbiorowiska segetalne związane z uprawami.

Zbiorowiska wodne

Prosna, Jaworzynka, Wyderka i Piskara oraz ich dopływy, stawy hodowlane, zbiornik retencyjny w Młynach oraz inne drobne zbiorniki wodne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, reprezentowanych na omawianym terenie przez fitocenozy z klas Lemnetea i Potametea. Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenoz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji. Do najbardziej interesujących, ze względu na rzadkość występowania w skali regionu, zespołów wodnych na badanym terenie należą: zespół z dominacją podwodnej formy potocznika waskolistnego Ranunculo-Sietum erecto-submersi oraz zespół z dominacją rzęśli hakowatej Ranunculo-Calitrichetum hamulatae stwierdzone w Prośnie i Wyderce.

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe na omawianym obszarze zajmują zazwyczaj niewielkie powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m.in. nad brzegami Prosny, Wyderki, w dolinie Jaworzynki, w tym w okolicy zbiornika retencyjnego w Młynach oraz w innych podmokłych miejscach w sąsiedztwie rowów i strumieni. Do najczęściej spotykanych należą płaty zespołów ze związku Phragmition. Do najbardziej rozpowszechnionych należy zespół trzciny pospolitej Phragmitetum australis, pałki szerokolistnej Typhetum latifoliae i manny mielec Glycerietum maximae. Nieco rzadziej spotykany jest szuwar tatarakowy

Acoretum calami. Częstym zespołem, porastającym nieużytki jest zespół trzciny pospolitej w formie lądowej Phragmitetum australis f. terrestris. Wzdłuż cieków wodnych lub w lokalnych obniżeniach terenu rozwijają się zespoły wysokich turzyc ze związku Magnocaricion. Zbiorowiska te na terenie gminy Rudniki nie zajmują większych powierzchni, co jest skutkiem stałej presji gospodarki człowieka na żyznych terenach dolin rzecznych. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem jest mokra łąka turzycowa Caricetum gracilis i szuwar turzycy błotnej Caricetum acutiformis. Miejscami zabagnione partie łąk i brzegi strumieni zajmuje zespół kosaćca żółtego Iridetum pseudacori, któremu towarzyszą liczne gatunki łąkowe i szuwarowe. Najlepiej wykształcone tego typu zbiorowiska występują w okolicach Jelonek.

Zbiorowiska łąkowe

Seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy Molinio-Arrhenatheretea występują na terenie gminy Rudniki bardzo rzadko. Łąki świeże z rzędu Arrhenatheretalia występują na niewielkich powierzchniach na wyższych terasach doliny Prosny i użytkowane są jako łąki kośne lub kośno - pastwiskowe. Są to zbiorowiska kadłubowe, bardzo ubogie florystycznie. W dolinach Prosny, Jaworzynki, Piskary oraz w dolinach niewielkich cieków występują łąki. Najbogatszymi gatunkowo, a zarazem najszybciej znikającymi z krajobrazu tego regionu typami łąk są łąki wilgotne. Wyróżniamy tu kilka typów zbiorowisk, wśród których na uwagę zasługuje występujące w okolicach Kuźnicy zbiorowiska ziołoroślowe z dominacją wiązówki błotnej Filipendulo-Geranietum i Lysimachio vulgaris-Fipenduletum W lokalnych zagłębieniach kompleksów łąkowych, na zabagnionych glebach glejowych występuje dosyć pospolicie zespół sitowia leśnego Scirpetum silvatici. Na wyższych terasach zanotowano także płaty łąk wyczyńcowych Alopecuretum pratensis i łąk owsicowych Lolio-Cynosuretum służących najczęściej jako pastwiska. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych. Zaprzestanie wykaszania lub zmiana sposobu ich użytkowania jest przyczyną zarastania wielu łąk łanami trzcinnika piaskowego Calamagrostis epigejos, różnymi gatunkami nawłoci Solidago sp. oraz wrotyczem pospolitym Tanacetum vulgare. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są one najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych.

Zbiorowiska segetalne i synantropijne

Grupa zbiorowisk chwastów pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych jest w gminie Rudniki bogato reprezentowana. Grupa zespołów segetalnych, czyli chwastów towarzyszących uprawom rolnym, zarówno zbożowym, jak i okopowym z klasy Stellarietea mediae, spotykana jest bardzo często. Grupa zbiorowisk roślinnych o charakterze antropogenicznym z klas Artemisietea vulgaris jest równie na tym terenie bogato reprezentowana. Zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka. Są to jednak zbiorowiska o małych walorach przyrodniczych.

Zbiorowiska leśne i zaroślowe

Na obszarze gminy Rudniki lesistość kształtuje się na niskim poziomie (ok. 4,5%). Zbiorowiska leśne to najczęściej bory sosnowe oraz rzadziej lasy liściaste, głównie łęgowe.

Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują na omawianym terenie największą powierzchnię. Są to jednak zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach lasów liściastych, które mają niewielką wartość przyrodniczą. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn Rubus sp. oraz trzcinnik piaskowy Calamagrostis epigejos, szczególnie bujnie rozwijające się w partiach nadmiernie prześwietlonych. Zbiorowiska lasów liściastych należą tu do bardzo rzadko spotykanych. Jedynie w dolinie Prosny na południe od Jelonek znajduje się kompleks dobrze wykształconego łęgu jesionowo-olszowego Fraxino-Alnetum.
Do zbiorowisk zaroślowych na omawianym obszarze należą zarośla ligustru i tarniny Pruno-Ligustretum, w których dominuje śliwa tarnina Prunus spinosa, występujące bardzo rzadko na obrzeżach dróg polnych i miedzach śródpolnych, na obszarze całej gminy.

Rośliny naczyniowe i grzyby
Na obszarze gminy Rudniki stwierdzono 11 gatunków roślin naczyniowych występujących na 16 stanowiskach:

- Żabieniec lancetowaty Alisma laneolatum (1 stanowisko),
- Chłodek drobny Arnoseris minima (5 stanowisk),
- Turzyca nibyciborowata Carex pseudocyperus (1 stanowisko),
- Chondrilla sztywna Chondrilla juncea (2 stanowiska),
- Niedośpiałek maleńki Centunculus minimus (1 stanowisko),
- Stokłosa żytnia Bromus secalinus (1 stanowisko),
- Rogatek krótkoszyjkowy Ceratophyllum submersum (1 stanowisko),
- Krwawnica wąskolistna Lythrum hyssopifolia (1 stanowisko) – ścisła ochrona,
- Mysiurek drobny Myosurus minimus (1 stanowisko),
- Włosienicznik rzeczny (Batrachium fluitans) (1 stanowisko) – częściowa ochrona,
- Listera jajowata (Listera ovata) (1 stanowisko) – częściowa ochrona.

Na terenie gminy występuje pięć stanowisk rzadkich gatunków grzybów:

- Flagowiec olbrzymi Meripilus giganteus,
- Klejówka kleista Gomphidius glutinosus,
- Chropiatka lejkowata Thelephora caryophyllea,
- Języczek siatkowany Arrhenia retiruga,
- Buławinka czerwona Claviceps purpurea.

Nie stwierdzono występowania gatunków grzybów objętych ochroną gatunkową.

Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie
Na obszarze gminy Rudniki występują dwa typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, których ochrona wynika z art. 6 ust. 2 wyżej przytoczonej ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. Są to:

- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - związek Ranunculion fluitantis (Kod Natura: 3260). Zespół z dominacją podwodnej formy potocznika waskolistnego Ranunculo-Sietum erecto-submersi, zespół rzęśli hakowatej Ranunculo-Callitrichetum hamulatae - występują dosyć rzadko w Prośnie i Wyderce.
- łęg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum) (Kod Natura *91E0) -

występuje w kompleksie leśnym na południe od Jelonek (siedlisko priorytetowe).

7.11 Fauna

Pod względem różnorodności biologicznej fauny gmina Rudniki należy do gmin stosunkowo ubogich w gatunki. Małe zróżnicowanie warunków siedliskowych sprawia, że występuje tu dosyć mało taksonów o różnorodnych wymaganiach względem środowiska przyrodniczego.
Do ciekawszych gatunków stwierdzonych na obszarze gminy należą:

- Bezkręgowce
  Czerwończyk nieparek Lycaena dispar - notowany w dolinie Prosny oraz nad zbiornikiem retencyjnym w Młynach.
  Ślimak winniczek Helix pomatia - spotykany rzadko na całym obszarze gminy w miejscach cienistych i wilgotnych.
- Kręgowce
  Ryby:
  Śliz Barbatula barbatula - stwierdzony w Prośnie,
  Minóg rzeczny Lampetra fluviatilis - stwierdzony w Prośnie.
  Płazy:
  - ropucha szara Bufo bufo,
  - ropucha zielona B. viridis,
  - rzekotka drzewna Hyla arborea,
  - żaba wodna Rana esculenta,
  - żaba jeziorkowa R. lessonae,
  - żaba trawna R. temporaria.
  Gady:
  - jaszczurka zwinka Lacerta agilis,
  - jaszczurka żyworodna Lacerta vivipara,
  - padalec Anguis fragilis,
  - zaskroniec Natrix natrix,
  - żmija zygzakowata Vipera berus.
  Ptaki:
  - Przepiórka Coturnix coturnix - pojedyncze stanowiska znajdują się w krajobrazie otwartym na całym obszarze gminy,
  - Muchołówka białoszyja Ficedula albicollis - na terenie gminy wykazana tylko z kompleksu leśnego na południe od Jelonek,
  - Gąsiorek Lanius collurio – występuje pojedynczo na obszarze całej gminy,
  - Jarzębatka Sylvia nisoria – notowany w okolicach Słowikowa i Żytniowa,
  - Zimorodek Alcedo atthis – notowany w dolinie Prosny,
  - Ortolan Emberiza hortulana – notowany w okolicach Żytniowa, Faustianki i Dalachowa.
  Ssaki:
  - Nietoperze - Mopek Barbastella barbastellus – żerujące osobniki stwierdzono w okolicach Jelonek i Młynów.
  - Gryzonie - wiewiórka Sciurus vulgaris – stwierdzona w dolinie Prosny w okolicach Jelonek.

Za ostoje fauny na terenie gminy Rudniki należy uznać przede wszystkim doliny rzeczne o zachowanym, przynajmniej w ograniczonym stopniu, charakterze półnaturalnym, w tym:

- dolinę Prosny z przylegającymi kompleksami leśnymi, szczególnie kompleks na południe od Jelonek,
- zbiornik retencyjny w Młynach,
- oraz wszystkie małe zbiorniki wodne i stawy.

7.12 Formy ochrony przyrody

W granicach gminy Rudniki występują następujące formy prawnej ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze – Polesie - utworzony uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 r.
- użytki ekologiczne:
  - „Olszynka" i „Kąpieliska" (bagna śródleśne) - (bagno śródleśne) - objęte ochroną prawną Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Op. nr 109, poz.2304),
  - „Jelonki" (łąka śródleśna) – objęty ochroną prawną uchwałą nr XXXVII/292/10 Rady Gminy Rudniki z dnia 30 lipca 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Op. nr 119, poz. 1311),
- pomniki przyrody:
  - gąb szypułkowy - Dalachów 330,
  - lipa drobnolistna - Jaworzno 110,
  - lipa drobnolistna - Jaworzno 110,
  - lipa drobnolistna - Jaworzno 110,
  - lipa drobnolistna - Jaworzno Bankowe 38,
  - dąb szypułkowy - Mirowszczyzna dz. 46/1,
  - lipa drobnolistna - Stary Bugaj 50 a,
  - lipa drobnolistna - Stary Bugaj 50 a,
  - lipa drobnolistna - Bugaj 50 a,
  - lipa drobnolistna - Żytniów 1,
  - lipa drobnolistna - Żytniów 1,
  - kasztanowiec zwyczajny - Żytniów 1,
  - dąb szypułkowy - Żytniów 1,
  - jesion wyniosły - Żytniów 1,
- chronione gatunki roślin i zwierząt.

Poza ww. formami ochronie podlegają dwa obszary leśne uznane za lasy ochronne oraz dwa chronione siedliska przyrodnicze w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r. Nr 75 poz. 493 z późn. zm.):

- nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - związek Ranunculion fluitantis (Kod Natura: 3260) - występują dosyć rzadko w Prośnie i Wyderce,
- łęg jesionowo-olszowy Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum) (Kod Natura *91E0) - występuje w kompleksie leśnym na południe od Jelonek.
  Od strony wschodniej gmina graniczy z Obszarem Natura 2000 „Załęczański Łuk Warty" (SOO Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000).

Ochrony na obszarze gminy wymagają:

- ciągi ekologiczne w dolinach rzek i mniejszych cieków, pełniące funkcję korytarzy ekologicznych oraz stanowiące ostoje fauny,
- trwałe użytki zielone, w tym szczególnie cenne przyrodniczo łąki i pastwiska z turzycowiskami i zadrzewieniami,
- tereny źródliskowe Grabówki oraz bezimiennych cieków na terenach wsi Jaworzno (powyżej przysiółka Kąty) i Mostki (2 źródła na południowy – wschód od miejscowości Mostki),
- zespół naturalnych oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie,
- rzadkie gatunki roślin naczyniowych i grzybów nie objęte ochroną gatunkową,
- skamieniałości w wyrobisku poeksploatacyjnym iłów środkowojurajskich cegielni „Faustianka”,
- wszystkie zbiorniki wodne i stawy stanowiące ostoje fauny.

7.12.1 Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu zlokalizowany jest w północno – wschodniej części Gminy Rudniki. Ustanowiony został uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu. Powierzchnia OChK wynosi 353 ha. Swoim zasięgiem obejmuje w całości lub w części miejscowości: Dalachów, Janinów, Polesie oraz Słowików. Podstawowymi celami wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Załęcze - Polesie jest ochrona charakterystycznych cech naturalnych środowiska przyrodniczego i krajobrazu, utrzymanie równowagi ekologicznej tego obszaru, zachowanie i wzbogacenie różnorodności biologicznej zbiorowisk leśnych, nieleśnych i torfowiskowych, ochrona ekosystemów przed szkodliwym oddziaływaniem zewnętrznym i wewnętrznym, zachowanie walorów krajobrazowych, utrzymanie wzajemnych relacji przestrzennych pól uprawnych, osiedli wiejskich i zespołów zieleni wraz z wartościowymi elementami środowiska kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu, zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Przedmiotem ochrony jest ekosystem, na który składa się mozaika pól i lasów porozcinanych licznymi dolinami ze stałymi ciekami i fragmentami naturalnych zespołów roślinnych a także krajobraz zbliżony do naturalnego.

Na obszarze wprowadza się następujące zakazy:
1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikaj ą one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka

wodna lub rybacka;
5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

7.12.2 Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy Rudniki znajdują się 3 niewielkie użytki ekologiczne.

Użytki ekologiczne na terenie gminy Rudniki

Lp.	Użytek ekologiczny	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja
1.	**Olszynka (bagno śródleśne)**	1,32	**Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Strojec, oddz. 405j,** dz. nr 405/1 obręb Jelonki
2.	**Kąpieliska (bagno śródleśne)**	1,95	**Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Strojec, oddz. 406j** dz. nr 406/215, 406/216 obręb Jelonki
3.	**Jelonki (łąka śródleśna)**	0,96	**Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Marki, oddz. 407j** dz. nr 407/1 obręb Jelonki

Dwa pierwsze użytki objęte są ochroną prawną Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Op. nr 109, poz.2304), trzeci - uchwałą nr XXXVII/292/10 Rady Gminy Rudniki z dnia 30 lipca 2010 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Op. nr 119, poz. 1311).

7.12.3 Pomniki Przyrody

Pomniki przyrody na terenie gminy ustanowione zostały uchwałą Nr XXVI/193/01 Rady Gminy Rudniki z dnia 31 sierpnia 2001 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody niektórych gatunków drzew rosnących na terenie gminy Rudniki.
Obecnie ochroną objęte są 3 pojedyncze drzewa i 4 zespoły. Łącznie ochroną objętych jest 14 następujących drzew:

- dąb szypułkowy, obwód pierścienicy 340; lokalizacja: Dalachów 330, dz. 430 (po lewej stronie drogi),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 330; lokalizacja: Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy kościele parafialnym),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 325; lokalizacja Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy starej plebani),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 413; lokalizacja Jaworzno 110, dz. 52/1 (przy starej plebani),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 430; lokalizacja Jaworzno Bankowe 38, dz. 367/1 (przy stacji PKP),
- dąb szypułkowy, obwód pierścienicy 385; lokalizacja: Mirowszczyzna dz. 46/1 (za przejazdem kolejowym, skraj lasu),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 375; lokalizacja: Stary Bugaj 50a, dz.

339/12 (na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 367; lokalizacja: Stary Bugaj 50a, dz. 339/12 (na terenie posesji, przy drodze prowadzącej do budynku mieszkalnego),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 374; lokalizacja: Bugaj 50a; dz. 339/12 (na terenie posesji),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 402; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (na terenie bazy RSP),
- lipa drobnolistna, obwód pierścienicy 365; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (na terenie bazy RSP),
- kasztanowiec zwyczajny , obwód pierścienicy 423; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (przy drodze wew. do bazy RSP),
- dąb szypułkowy, obwód pierścienicy 400; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (za stacją paliw),
- jesion wyniosły, obwód pierścienicy 262; lokalizacja: Żytniów 1, dz. 218 (przy bramie wjazdowej do RSP).

7.13 Powiązania ekologiczne

Głównymi powiązaniami ekologicznymi są korytarze ekologiczne, które stanowią rodzaj łącznika pomiędzy wyspami środowiskowymi, umożliwiające swobodne przemieszczanie się fauny i flory. Stanowią je pasy terenu, po których przemieszczają się organizmy na daleki dystans, w których panuje dla nich odpowiednie środowisko i warunki bezpieczeństwa. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi są obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, a także obszary bagienne, łąki, nieużytki oraz obszary pozbawione barier o charakterze antropogenicznym. Korytarze mogą mieć zasięg lokalny, regionalny, krajowy lub międzynarodowy. Tymi ostatnimi są np. trasy wędrówek ptaków. Korytarz nie zawsze jest strukturą liniową, jak np. rzeka, występują też korytarze, które nie mają ciągłości strukturalnej, ale zachowują ciągłość funkcjonalną, np. wyspy leśne stanowiące ostoje ptaków wędrownych. Miejsca krzyżowania się korytarzy ekologicznych lub obszary o dużym stopniu naturalności i nagromadzenia się organizmów, skąd podejmują one ekspansje na zewnątrz, nazywane są węzłami ekologicznymi lub, jeżeli obejmują duży obszar ekologicznie zróżnicowany, obszarami węzłowymi.

Korytarze ekologiczne

Ważną rolę w zachowaniu łączności przestrzennej struktur ekologicznych odgrywają korytarze ekologiczne. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi tego typu są przede wszystkim doliny rzeczne. Korytarze regionalne odgrywają ważną rolę łącznikową dla obszarów naturalnych i cennych przyrodniczo oraz chronionych w skali kraju i ponadkrajowej.

Na terenie gminy występują także tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych zapewniających łączność pomiędzy terenami o istotniejszym znaczeniu. Są to lokalne płaty leśne, tereny podmokłe oraz użytki zielone i doliny lokalnych, często okresowych cieków lub rowów melioracyjnych porośnięte krzewami bądź drzewami, wąwozy, szpalery drzew na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie. Odgrywają one zasadniczą rolę dla zachowania lokalnych populacji różnych gatunków i siedlisk, stanowiąc przestrzeń migracji organizmów na mniejszych odległościach.

7.14 Zasoby krajobrazowego

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

Krajobraz gminy Rudniki ocenia się jako umiarkowanie atrakcyjny. Jest to krajobraz typowy dla terenów rolniczych środkowej Polski - pola i łąki rozdzielone są miedzami porośniętymi zielenią drzewiastą i krzewiastą. W gminie Rudniki krajobraz dodatkowo urozmaicają liczne drobne zadrzewienia śródpolne i leśne, wzniesienia i pagórki oraz doliny rzek i mniejszych cieków z towarzyszącą im zielenią łęgową, zielną i łąkową. Elementem wzbogacającym krajobraz jest zieleń urządzona związana z terenami zainwestowanymi, w szczególności zadrzewienia przydrożne. Najbardziej atrakcyjne krajobrazowo obszary to: północno – wschodni i wschodni fragment gminy, ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, obszary źródliskowe z oczkami wodnymi i ciekami, oraz liczne zadrzewienia leśne i nieleśne oraz obszar, głównie leśny, otaczający od strony północnej dolinę Prosny (poniżej wsi Jelonki).

8. STAN ZASOBÓW I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

8.1 Stan środowiska

Biorąc pod uwagę zdrowie ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Natomiast dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, które wpływają na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach.

Na terenie województwa opolskiego wydzielone zostały 2 strefy, gmina Rudniki została zaliczona do strefy opolskiej.

Klasyfikacja strefy opolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2024

Rok	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	Pył PM 10	Pb	As	Cd	Ni	B(a) P	Pył PM 2,5

2024	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2024

Klasyfikacji stref dokonano w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2024 r. Lokalizacja obszarów na terenie poszczególnych stref, na których występowały przekroczenia poziomów docelowych lub celów długoterminowych dla substancji w powietrzu została wskazana na podstawie metody obiektywnego szacowania opartej o wyniki matematycznego modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu dla 2024 roku.
Na podstawie klasyfikacji stref województwa opolskiego za rok 2024 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi:
- strefa opolska – do klasy C zakwalifikowano strefę ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10.
W strefie opolskiej został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.
Na obszarze województwa opolskiego w ostatnich latach utrzymuje się niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyle zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.
Problemem w skali województwa są ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wyższe wartości stężeń tego zanieczyszczenia występowały w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień).
Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowały w 2024 roku wszystkie stacje pomiarowe w województwie. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską" emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.
W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza w odniesieniu do poziomu zanieczyszczenia pyłem. W roku 2024 po raz kolejny nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10. Zarówno norma średnioroczna pyłu zawieszonego PM10, jak i liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych, zostały dotrzymane na wszystkich stanowiskach pomiarowych.
Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała również brak przekroczenia w 2024 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 (20 µg/m3) na obszarze województwa opolskiego.
W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi i napływem transgranicznym. W 2024 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie.
W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2024 r. obiektywne szacowanie oparte na wynikach modelowania nie wykazało przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu. W odniesieniu do poziomu docelowego ozonu pomiary jakości powietrza oraz wyniki obiektywnego szacowania oparte na wynikach modelowania nie wykazały przekroczeń tego zanieczyszczenia. Przekroczenie w strefie opolskiej

stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależna jest od wielu czynników, zarówno naturalnych, jak i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy Prawo wodne. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W układzie zlewniowym, obszar gminy znajduje się w zasięgu dwóch jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- Prosna do Wyderki, RW600010184119,
- Piskara, RW6000101816549,
- Liswarta od Dopływu spod Przystajni do Górnianki, RW600011181657,
- Warta od Liswarty do Wierznicy, RW600011181779.

Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Rudniki

numer i nazwa JCWP	Prosna do Wyderki RW600010184119	Piskara RW6000101816549
status	NAT – naturalna część wód	NAT – naturalna część wód
stan	stan chemiczny poniżej dobrego	brak danych
rodzaj presji determinującej stan wód	**presje troficzne** - odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, **presje chemiczne** - rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane);	**presje troficzne** - nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne;
cele środowiskowe	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny,, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny, azot azotanowy]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);

	cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;	
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu)	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (mniej rygorystyczny cel)
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód

obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Tak - Załęczański Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu - Lasy Stobrawsko-Turawskie, Obszar Chronionego Krajobrazu - Dolina Prosny, Obszar Chronionego Krajobrazu - Załęcze – Polesie, Obszar Chronionego Krajobrazu - Otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, użytek ekologiczny - bez nazwy, użytek ekologiczny - Nad Wyderką, użytek ekologiczny - Oczko Sołtysy, użytek ekologiczny - Olszynka, użytek ekologiczny – Kąpieliska, użytek ekologiczny Jelonki;	Tak - Załęczański Park Krajobrazowy, Otulina Załęczańskiego Parku Krajobrazowego;
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

numer i nazwa JCWP	Liswarta od Dopływu spod Przystajni do Górnianki RW600011181657	Warta od Liswarty do Wierznicy RW600011181779
status	NAT – naturalna część wód	NAT – naturalna część wód
stan	stan chemiczny dobry	stan chemiczny poniżej dobrego
rodzaj presji determinującej stan wód	**presje hydromorfologiczne** - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne;	**presje troficzne** - odpływ miejski (wody opadowe), **presje hydromorfologiczne** - budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, **presje chemiczne** rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;
cele środowiskowe	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny;	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,

		stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry;
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	nie	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (mniej rygorystyczny cel), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej;
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony

wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Tak - Załęczański Park Krajobrazowy, Otulina Załęczańskiego Parku Krajobrazowego;	Tak - Załęczański Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu - Załęcze – Polesie, Obszar Chronionego Krajobrazu - Otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, Obszar Natura 2000 - Załęczański Łuk Warty, cztery pomniki przyrody, Osjakowski Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy, Działoszyński Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy, dziewięć użytków ekologicznych - bez nazwy, użytek ekologiczny - Wronia Woda;
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

Wody podziemne

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry.

Gmina Rudniki położona jest w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych: JCWPd nr 81 (PLGW200081), JCWPd nr 82 (PLGW200082) oraz JCWPd nr 98

(PLGW200098).
Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022) wody podziemne ww. JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).
JCWPd nr 81, JCWPd nr 82 i JCWPd nr 98 znajdują się w wykazie wód podziemnych przeznaczonych do poboru na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Rudniki

kod JCWPd	stan chemiczny	stan ilościowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zidentyfikowane presje znaczące
PLGW200081	dobry	dobry	niezagrożona	brak zidentyfikowanej presji powodujacej zagrożenie dla stanu JCWPd (brak czynnika sprawczego)
PLGW200082	dobry	dobry	niezagrożona	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
PLGW200098	dobry	dobry	niezagrożona	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem

źródło: Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Rudniki nie wyznaczono punktu pomiarowego.

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

W wyniku gospodarczej działalności człowieka degradacji na obszarze gminy Rudniki uległo środowisko przyrody ożywionej, tj. fauna i flora. Świat roślin jest tu stosunkowo ubogi - dominują zbiorowiska segetalne związane z uprawami, cechujące się małymi walorami przyrodniczymi, a powierzchnia lasów w stosunku do powierzchni gminy jest jedną z najmniejszych w województwie opolskim. W konsekwencji gmina jest również uboga w gatunki zwierząt.
Złej jakości jest powietrze i klimat akustyczny. O złym stanie powietrza przesądza wysoki poziom stężeń pyłu zawieszonego PM2,5, który w centralnej części gminy przekracza poziomy dopuszczalne.
Klimat akustyczny na omawianym obszarze kształtuje hałas komunikacyjny dróg wojewódzkich nr 42 i 43, drogi powiatowej nr 1911 oraz linii kolejowej 181, które przebiegają przez tereny zabudowane wsi bądź w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Hałas ten w wielu miejscach przekracza dopuszczalne wartości poziomów hałasu w środowisku.
Zastrzeżenia budzi też jakość wód.
Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego są w stanie zadowalającym, ale nie

wyróżniają się szczególnymi walorami, za wyjątkiem:

- gleb, których przydatność dla produkcji żywności określa się jako wysoką, kwalifikującą je nawet miejscami do produkcji tzw. zdrowej żywności,
- obszarów objętych ochroną prawną prawna na podstawie przepisów o ochronie przyrody, tj. Obszaru Chronionego Krajobrazu Załęcze – Polesie,
- doliny Prosny w rejonie Jelonek, zbiornika Młyny i jego okolic, oraz cennych przyrodniczo łąk i pastwisk z turzycowiskami i zadrzewieniami, w dolinie Jaworzynki i jej dopływu spod Jaworka, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi,
- zespołu naturalnych oczek wodnych wzdłuż północnej granicy zainwestowania w Żytniowie,
- dwóch obszarów o walorach przyrodniczo-krajobrazowych, tj. północno – wschodniego i wschodniego fragmentu gminy (ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, obszary źródliskowe z oczkami wodnymi i ciekami, oraz liczne zadrzewienia leśne i nieleśne), oraz obszaru otaczającego od strony północnej dolinę Prosny przy południowo zachodniej granicy gminy (ze względu liczne zadrzewienia leśne i nieleśne z lasami ochronnymi oraz łąką śródleśną uznaną za użytek ekologiczny).

Również środowisko kulturowe nie wyróżnia się szczególnymi walorami, niemniej jednak występują tu elementy środowiska kulturowego, w tym zabytki, które powinny być chronione dla zachowania tożsamości i fizjonomicznej odrębności gminy.
Na obszarze gminy nie występują zagrożenia naturalne (powodziowe i osuwiskowe), nie ma też i nie planuje się zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii.

Główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Rudniki to:

- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej, który powoduje spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych oraz niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, a w przypadku terenów, gdzie jest to niemożliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych – regularnie kontrolować częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków,
- hałas komunikacyjny.

9. TENDENCJE ZMIAN ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Na terenie gminy Rudniki w ciągu ostatnich lat znacznie poprawiła się jakość środowiska, związane jest szczególnie z rozbudową infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej, modernizacją instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doborem niskoemisyjnych paliw, termomodernizacją budynków, a także z rozpowszechnianiem informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców.
Analiza polityki przestrzennej Gminy Rudniki zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z

możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody.
Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.
Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.
Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

10. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Identyfikacja głównych zagrożeń

Zagrożenie osuwiskowe

Osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywoływana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spełzywania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. Ruchy skał odbywają się w postaci osuwania i obrywu.
W dokumentach planistycznych istnieje obowiązek uwzględniania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy - ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130) oraz ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych i leśnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziemi (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.
Na obszarze Gminy Rudniki nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie objętym planem nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, tj. obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Na terenie gminy występują:

- granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a ustawy Prawo wodne, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (p=1%),
- granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b ustawy Prawo wodne, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (p=10%),
- granice obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (p=0,2%),
- wał przeciwpowodziowy.

W ramach wstępnej ocena ryzyka powodziowego na obszarze gminy Rudniki zidentyfikowane zostały jedynie obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne, tj. obszary na których powodzie mogą wystąpić w przyszłości. Obszary te obejmują wąski pas doliny Prosny, na których nie ma zabudowy, nie istnieje więc zagrożenie bezpieczeństwa ludności i mienia. (Identyfikacja ww. obszarów ma charakter wyłącznie pomocniczy i nie wynikają z niej żadne ograniczenia prawne).

Hałas

Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Na terenie gminy warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu i jakość sieci drogowej oraz występowanie zakładów produkcyjnych, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz hałas związany z rolnictwem.

Najbardziej znaczącymi źródłami uciążliwego hałasu na terenie gminy są:

- drogi krajowe nr 42 i 43,
- droga powiatowa relacji Dalachów – Praszka nr 1911,
- pierwszorzędna linia kolejowa nr 181 Kępno – Herby Nowe.

Na hałas samochodowy najbardziej narażone są wsie Rudniki, Mirowszczyzna, Jaworzno, Jaworzno Bankowe i Julianpol, gdzie drogi krajowe biegną przez tereny zwartej zabudowy.

Ograniczenie uciążliwości hałasu samochodowego bez zmiany układu sieci drogowej jest trudne, gdyż ww. drogi ponadlokalne, poza obsługą ruchu tranzytowego, obsługują bezpośrednio zabudowę wsi, co w znacznym stopniu ogranicza możliwości ochrony akustycznej tej zabudowy.

Na hałas spowodowany ruchem pociągów narażona jest przede wszystkim wsie: Jaworzno, Jaworzno Bankowe i Julianpol, gdzie trasa kolejowa biegnie bezpośrednio przy zwartej zabudowie na odcinku długości ok. 1 km.

Na obszarze gminy nie prowadzi się badań poziomu hałasu w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Ruch samochodowy na drogach krajowych i wojewódzkich z roku na rok wzrasta. Po drogach tych poruszają się nie tylko samochody osobowe, ale także pojazdy ciężarowe,

których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość akustyczną w porównaniu do samochodów osobowych.
Innymi źródłami hałasu występującymi na terenie gminy są niewielkie zakłady produkcyjne, a także warsztaty samochodowe, stolarskie itp., przy czym nie są to źródła szczególnie uciążliwe, gdyż gminę charakteryzuje ogólnie dobry klimat akustyczny. Ponadto część gminy jest użytkowana rolniczo - hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Promieniowanie elektromagnetyczne
Wyróżniamy dwa rodzaje źródeł promieniowania elektromagnetycznego:

- naturalne (pole geomagnetyczne Ziemi, Słońce, zjawiska atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne, pierwiastki promieniotwórcze),
- sztuczne (wprowadzone do środowiska przez człowieka, tj. obiekty elektroenergetyczne do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej (napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, elektrociepłownie, elektrownie), instalacje i urządzenia radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowej (SBTK), stacje nadawcze, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne).

Na terenie województwa opolskiego głównym źródłem PEM są bazowe stacje telefonii komórkowej.
Na terenie gminy Rudniki występują trzy linie elektroenergetyczne wysokich napięć: jedna linia 400 kV i dwie linie 110 kV. Znajdują się tu także stacja GPZ (w Janinowie) oraz 3 stacje bazowe telefonii komórkowej. Jedna linia elektroenergetyczna 110 kV przecina dwa ciągi zabudowy we wsi Młyny, pozostałe biegną poza terenami istniejącej i planowanej zabudowy. Dla linii tych nie został ustanowiony obszar ograniczonego użytkowania, o którym mowa w art. 135 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.
Zgodnie z Oceną poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w Polsce w roku 2023 w województwie opolskim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska (Warszawa, wrzesień 2024) w 2023 r. na terenie województwa opolskiego wykonano pomiary w 34 punktach pomiarowych. W 14 punktach pomiarowych średnia z 0,5 godzinnego pomiaru była wyższa od dolnego progu czułości sondy pomiarowej wynoszącego 0,5 V/m.

Zagrożenia dla jakości powietrza
Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja” oraz emisja komunikacyjna.
Na terenie gminy Rudniki nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz

podmiotów gospodarczych. W kotłowniach tych wykorzystywany jest głównie węgiel i biomasa. Nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć cieplną, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem.
Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych
Gmina Rudniki nie posiada sieci kanalizacyjnej na całym swoim terenie.

Na terenie Gminy Rudniki funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków:

- mechaniczno-biologiczna typu SUPERBOS o przepustowości 150 m3/d w Rudnikach, do której odprowadzane są ścieki z Rudnik, Teodorówki i częściowo z Jaworku,
- mechaniczno-biologiczna typu SUPERBOS o przepustowości 200 m3/d w Żytniowie, do której odprowadzane są ścieki z Żytniowa, Cieciułowa, Nowego i Starego Bugaja.

Ścieki z Jaworzna, Jaworzna Bankowego, Julianpola i Mirowszczyzny odprowadzane są do systemu kanalizacji sanitarnej gminy Krzepice, a ścieki z Dalachowa do systemu kanalizacji sanitarnej gminy Praszka.

Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000
W granicach gminy Rudniki nie ma obszarów Natura 2000.

11. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU W JAKI TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.
Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.
Ustalenia planu ogólne go są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa Opolskiego przyjętego uchwałą Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa

Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego.
Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Rudniki.

12. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE, CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOTY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.
Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.
Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Rudniki. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4

ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.
Zapisy planu ogólnego gminy Rudniki będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

12.1. Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.
Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Rudniki, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.
Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.
Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną z uwagi iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zawarte w obwiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również będą one musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.
W odniesieniu do terenów usługowych oraz terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.
Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOŚ, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Przez teren gminy przebiegają tranzytowo następujące napowietrzne linie wysokich napięć:

- 400 kV relacji Dobrzeń – Trębaczew,
- 110 kV relacji Praszka – Panki,
- 110 kV Kłobuck – Janinów,
- 110 kV Janinów – Wieluń.

Gmina Rudniki zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem GPZ 110/15 kV Janinów, zasilanego z linii 110kV Kłobuck – Panki – Janinów – Praszka. Bezpośrednie zaopatrzenie w energię zapewniają stacje transformatorowe 15/0,4 kV, w większości słupowe, zasilane z GPZ liniami napowietrznymi 15kV.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu ludzi, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie Gminy Rudniki nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii ZDR, ani zakłady zaliczone do zakładów o zwiększonym ryzyku.

Z ustawy Prawo ochrony środowiska jasno wynika, iż w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabroniona jest budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w

szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, przy czym zapisy te nie dotyczą budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się m.in. w bezpiecznej odległości od siebie, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów chronionych ustanowionych w trybie ustawy o ochronie przyrody, od upraw wieloletnich, od stref ochronnych ujęć wód oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Istniejącym zakładom, dla których bezpieczna odległość nie została zachowana, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po uzyskaniu opinii właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej, mogą wydać decyzję w zakresie nałożenia dodatkowych zabezpieczeń technicznych, aby zmniejszyć niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni ludzie. W przypadku zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej zlokalizowanych na terenie gminy Rudniki ustalenia projektu planu ogólnego są zgodne z powyższymi przepisami – przedmiotowe zakłady zlokalizowane są poza zwartą zabudową wsi, a także w bezpiecznej odległości od obiektów wskazanych w przywołanej wyżej ustawie Prawo ochrony środowiska, w tym od budynków mieszkalnych oraz od obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody.
Ewentualne skutki środowiskowe w wyniku zdarzeń losowych wywołujących poważną awarię przemysłową w skutkach mogą być nieodwracalne, jednak samo ryzyko wystąpienia takich zdarzeń jest znikome. Zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii podlegają bardzo rygorystycznym normom prawnym i są regularnie kontrolowane pod względem zachowania bezpieczeństwa.

12.2. Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne mają zapobiec niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne.
Zarówno dla flory, jak i dla fauny największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Projekt planu ogólnego zasadniczo nie skutkuje utratą najcenniejszych siedlisk przyrodniczych bądź stanowisk cennych gatunków flory fauny.

12.3. Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna to stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.
Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych, bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym, co zostało opisane w rozdziale 12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny.

12.4. Oddziaływanie na wodę

Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne. W ustawie jasno wskazane jest czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy rozbudowie sieci kanalizacji i zachowaniu szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych jak i powierzchniowych.

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego.

12.5. Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Obszar gminy jest niezgazyfikowany, brak też scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych w znacznej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia.
Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii w profilach funkcjonalnych stref planistycznych. Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

12.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Przekształcenia związane z budową nowych obiektów
W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne. Tereny te obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych.

Eksploatacja kopalin
Obecnie na terenie gminy Rudniki eksploatowane jest jedno złoże: Żytniów.
Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Rudniki jedną strefę górnictwa.
Eksploatacja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji tereny eksploatacji zostaną zrekultywowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.
Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

12.7. Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
W strefach planistycznych planu ogólnego dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.
W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

12.8. Oddziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.
W strefach planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.
Adaptacja do zmian klimatu
Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.
W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych stref planistycznych SU, SR, SZ oraz części stref SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

12.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Złoża
Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).
Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Rudniki jedną strefę górnictwa.

Gleby klas chronionych

W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują gleby klasy III.
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono z uwzględnieniem występujących na terenie gminy obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych.
Projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).
Ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Rudniki występują obiekty i obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Do najważniejszych form ochrony należą Obszar Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie”, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie”, wyznaczony Uchwałą Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 r., obejmuje powierzchnię 353 ha, położoną w północno-wschodniej części gminy, na terenie miejscowości Dalachów, Janinów, Polesie i Słowików. Celem jego ustanowienia jest ochrona charakterystycznych cech środowiska przyrodniczego i krajobrazu, zachowanie równowagi ekologicznej, różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, nieleśnych i torfowiskowych, ochrona naturalnych układów przyrodniczych przed niekorzystnymi oddziaływaniami oraz zachowanie walorów krajobrazowych i kulturowych, przy jednoczesnym zapewnieniu warunków dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego oraz brak wskazania konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary i obiekty objęte ochroną prawną. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy

planistyczne zostały określone z uwzględnieniem istniejącego zagospodarowania, obowiązujących dokumentów planistycznych, uwarunkowań środowiskowych oraz lokalizacji form ochrony przyrody.

Analiza projektu planu ogólnego wykazała, że tereny objęte Obszarem Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie" zostały w przeważającej części objęte strefą otwartą (SO), co sprzyja zachowaniu ich funkcji przyrodniczych i krajobrazowych oraz pozostaje zgodne z celami ochrony określonymi w uchwale ustanawiającej ten obszar. Jednocześnie, w celu uwzględnienia istniejącego sposobu zagospodarowania oraz zapewnienia możliwości zrównoważonego rozwoju lokalnej społeczności, wyznaczono strefy zabudowy wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, stanowiące kontynuację istniejącej struktury osadniczej. Ponadto na terenach użytkowanych rolniczo wyznaczono strefę gospodarstw rolnych, umożliwiającą dalsze prowadzenie i rozwój działalności rolniczej.

Przyjęte rozwiązania nie naruszają celów ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie" oraz uwzględniają zakazy i ograniczenia wynikające z Uchwały Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki, w szczególności dotyczące realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, likwidacji zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, dokonywania zmian stosunków wodnych służących celom innym niż określone w uchwale oraz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu. Uwzględniono również zakaz niszczenia siedlisk, miejsc rozrodu i schronień dziko występujących zwierząt, z zachowaniem wyjątków przewidzianych w obowiązujących przepisach.

W odniesieniu do pomników przyrody, w sąsiedztwie których dopuszcza się możliwość rozwoju zabudowy, wszelkie działania będą musiały być prowadzone zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W konsekwencji ocenia się, że projekt planu ogólnego uwzględnia cele i zasady ochrony wynikające zarówno z ustawy o ochronie przyrody, jak i z uchwały Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki ustanawiającej Obszar Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie". Przyjęte rozwiązania planistyczne nie naruszają obowiązujących form ochrony przyrody, a poprzez zachowanie terenów otwartych i respektowanie obowiązujących ograniczeń sprzyjają zachowaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

13. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego stanowią optymalny zakres ustaleń służących ochronie środowiska, jaki może zostać określony w planie ogólnym, z uwagi na jego strategiczny charakter oraz zakres ustaleń wynikający z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Do najważniejszych rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko należą:

- wyznaczenie strefy otwartej (SO) na przeważającej części terenów objętych Obszarem Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie" oraz na innych terenach cennych przyrodniczo, co ogranicza możliwość lokalizacji nowej zabudowy i sprzyja zachowaniu ciągłości ekosystemów oraz walorów krajobrazowych;
- uwzględnienie celów ochrony i zakazów obowiązujących na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Załęcze – Polesie", wynikających z Uchwały Nr VI/44/07 Rady Gminy Rudniki z dnia 20 marca 2007 r., w tym ochrony zadrzewień, stosunków wodnych, rzeźby terenu oraz siedlisk przyrodniczych;
- koncentracja nowej zabudowy wzdłuż istniejących dróg i w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej struktury osadniczej, co ogranicza rozpraszanie zabudowy i zmniejsza presję na tereny o wysokich walorach przyrodniczych;
- wyznaczenie stref gospodarstw rolnych (SR) na terenach użytkowanych rolniczo, umożliwiające kontynuację i rozwój działalności rolniczej bez konieczności zajmowania nowych terenów cennych przyrodniczo;
- uwzględnienie lokalizacji pomników przyrody oraz obowiązujących wobec nich ograniczeń wynikających z przepisów ustawy o ochronie przyrody;
- określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej dla stref przewidujących możliwość realizacji zabudowy, co sprzyja zachowaniu retencji wód opadowych, ograniczeniu uszczelniania powierzchni oraz utrzymaniu warunków siedliskowych.

Z uwagi na ogólny i kierunkowy charakter planu ogólnego oraz brak wskazania konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, nie zachodzi konieczność wskazywania działań kompensacji przyrodniczej. Ewentualna potrzeba zastosowania takich działań będzie mogła zostać określona dopiero na etapie realizacji konkretnych inwestycji, zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony środowiska i ochrony przyrody.

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W granicach gminy Rudniki nie ma obszarów Natura 2000.

14. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE D ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15. AKTY PRAWNE UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU

− Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);

− Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647);
− Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
− Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
− Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1290 ze zm.);
− Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.);
− Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.);
− Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
− Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
− Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
− Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
− Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 399 ze zm.);
− Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 576 ze zm.);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
− Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
− Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
− Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225),
− Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758);
− Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
− Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
− Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
− Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

16. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Opracowanie wykonano m.in. na podstawie następujących materiałów:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Nr XXXIII/236/2018 Rady Gminy Rudniki z dnia 27 lutego 2018 r.,
2. Gminny Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rudniki na lata 2018 – 2022 z perspektywą do roku 2025,
3. Strategia rozwoju Gminy Rudniki na lata 2023-2030,
4. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rudniki;
5. Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego zatwierdzony Uchwałą Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 28 września 2010 r.;
6. Geografia regionalna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa 2009;
7. Standardowe formularze danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) oraz dla specjalnych obszarów ochrony (SOO);
8. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
9. Kleczkowski A.: Osuwiska i zjawiska pokrewne, Wyd. Geologiczne 1995;
10. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., PIG-PIB, 2024
11. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:
• Monitoring wód podziemnych za rok 2022;
• Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski (II). Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
5. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Wieluń i Nadleśnictwa Kłobuck – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
6. Warstwy tematyczne CBDG:
• Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
• Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
• Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
• MIDAS – obszary górnicze,
• MIDAS – tereny górnicze,
• MIDAS – złoża kopalin,
• Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. bip.rudniki.pl,
2. rudniki.pl,

3. gios.gov.pl Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska
4. crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;
5. bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
6. http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web
7. https://wody.isok.gov.pl/
8. http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/
9. http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy
10. http://geoportal.gov.pl/